

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»

Директор інституту (декан факультету)

_____ Олег ШЕРЕМЕТ _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

«___» _____ 202_ р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

«___» _____ 202_ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Облік і аудит

на тему: **Формування в системі обліку, аналізу та аудиту інформації про ефективність використання виробничих запасів**

Виконав: здобувач 4 курсу, групи БО-4-11

_____ КАСЬЯН Анна Віталіївна _____
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Керівник _____ Ольга МИХАЙЛЕНКО _____
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Рецензент _____
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____ Анна КАСЬЯН _____
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Київ – 2025 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

Ольга МИХАЙЛЕНКО

« 15 » Січня 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Анни КАСЬЯН

1. Тема роботи: «Формування в системі обліку, аналізу та аудиту інформації про ефективність використання виробничих запасів»

керівник роботи к.е.н., доц., Ольга МИХАЙЛЕНКО,

затверджені наказом по Університету від «01» листопада 2024 року №928-КС

2. Строк подання здобувачем роботи: 02 червня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, НП(С)БО, МСФЗ, первинні документи бухгалтеру ПрАТ «Лантманнен Акса», фінансова та статистична звітність ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2023-2024 роки

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити)

економічна суть доходів і витрат від операційної діяльності, нормативно-правове регулювання обліку, аналізу і аудиту доходів і витрат від операційної діяльності, розкриття інформації про доходи і витрати у фінансовій звітності підприємства, організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2023-2024 роки, методологічні та практичні основи економічного аналізу, завдання і методика проведення аудиту доходів і витрат від операційної діяльності, шляхи удосконалення обліково аналітичних і контрольних аспектів доходів і витрат від операційної діяльності

5. Перелік графічного матеріалу

Рис.1. Функції вироб. запасів. Табл.1. Класифікація вироб. запасів. Табл.2. Методи оцінки вибуття запасів. Табл.3. Динаміка активів. Табл.4. Динаміка джерел фінансування. Табл.5. Динаміка фінансових результатів Табл.6. Динаміка показників ліквідності. Табл.7. Динаміка показників фінансової стійкості Табл.8. Показники ділової активності показники оборотності. Табл.9. Динаміка показників рентабельності. Рис.2. Динаміка та первинні документи надходження запасів. Табл.10. Основні бухгалтерські проводки з обліку виробничих запасів. Табл.11. Показники оборотності запасів. Рис.5 Доля запасів у собівартості реалізованої продукції Рис.6. Частка запасів у загальному обсязі оборотних активів. Рис.7. Частка запасів у чистому доході від реалізації. Табл.12. Джерельна база, яка застосовується при аудиті запасів. Табл.13. Процедура аудиту виробничих запасів. Табл.14. Заходи, спрямовані на вдосконалення організації аудиту та внутрішнього контролю.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 15 січня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строки виконання етапів роботи	Виконання, % до етапу
1.	Вступ	20.01.25-10.02.25	Виконано
2.	РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	11.02.25-24.03.25	Виконано
3.	РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ФІНАНСОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА»	25.03.25-14.04.25	Виконано
4	РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТАН ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА»	15.04.25-12.05.25	Виконано
7.	Висновки	13.05.25-26.05.25	Виконано
8.	Список використаних джерел	27.05.25-02.06.25	Виконано

Здобувач

_____ (підпис)

Керівник роботи

_____ (підпис)

_____ Анна КАСЬЯН

_____ (прізвище та ініціали)

_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО

_____ (прізвище та ініціали)

Анотація

У кваліфікаційній роботі на здобуття ступеня бакалавра було проведено дослідження на тему «Формування в системі обліку, аналізу та аудиту інформації про ефективність використання виробничих запасів». Дослідження проводилось за даними бухгалтерського обліку, а також фінансової і статистичної звітності ПрАТ «Лантманнен Акса».

Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, містить 112 сторінки, 7 рисунків і 19 таблиць.

У вступі даної роботи розкрито актуальність обраної теми, відображено основні завдання, предмет і об'єкт дослідження, методи дослідження, які використовувалися при проведенні дослідження.

Перший розділ присвячено розкриттю економічної суті виробничих запасів. Розглянуто нормативно-законодавчу базу для ведення обліку, економічного аналізу і аудиту виробничих запасів.

У другому розділі надано повну характеристику ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2024 роки, відображено економічну характеристику, аналіз основних показників виробничо-господарської діяльності на підприємстві.

У третьому розділі відображено організацію бухгалтерського обліку, аналіз ефективності використання виробничих запасів та організація аудиту виробничих запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса», удосконалення системи обліку, аналізу і аудиту виробничих запасів на підприємстві.

У висновку узагальнено результати дослідження, підтверджено важливість ефективного управління виробничими запасами для підвищення фінансової стійкості підприємства.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Ключові слова: виробничі запаси, облік, аудит, аналіз, ефективність, підприємство, управління запасами.

Abstract

In the qualification work for the bachelor's degree, a study was conducted on the topic "Formation of information on the efficiency of the use of production inventories in the accounting, analysis and audit system". The study was conducted based on accounting data, as well as financial and statistical reporting of PrJSC "Lantmannen Aksa".

The bachelor's qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of sources used and appendices, contains 112 pages, 7 figures and 19 tables.

The introduction of this work reveals the relevance of the chosen topic, reflects the main tasks, subject and object of the study, research methods used in the study.

The first section is devoted to revealing the economic essence of production inventories. The regulatory and legislative framework for accounting, economic analysis and audit of production inventories is considered.

The second section provides a full description of PrJSC "Lantmannen Aksa" for 2022-2024, reflects the economic characteristics, analysis of the main indicators of production and economic activity at the enterprise.

The third section reflects the organization of accounting, analysis of the efficiency of the use of production inventories and the organization of the audit of production inventories at PrJSC "Lantmannen Aksa", improvement of the system of accounting, analysis and audit of production inventories at the enterprise.

The conclusion summarizes the results of the study, confirms the importance of effective management of production inventories for increasing the financial stability of the enterprise.

Structure of the work. The thesis consists of an introduction, main part, conclusions, list of sources used, appendices.

Keywords: production inventories, accounting, audit, analysis, efficiency, enterprise, inventory management.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	8
1.1. Економічна сутність та класифікація виробничих запасів	8
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів	15
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ФІНАНСОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА».....	25
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Лантманнен Акса» ..	25
2.2. Аналіз основних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2023-2024 рр.....	32
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТАН ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА».....	48
3.1. Організація бухгалтерського обліку виробничих запасів	48
3.2. Аналіз ефективності використання виробничих запасів.....	55
3.3. Організація аудиту виробничих запасів	665
3.4. Удосконалення системи обліку, аналізу і аудиту виробничих запасів на підприємстві	70
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	88

ВСТУП

Актуальність дослідження обумовлена ключовою роллю виробничих запасів у забезпеченні безперервності виробничого процесу та стабільності функціонування підприємства. У сучасних умовах зростання конкуренції, нестабільного економічного середовища та частих коливань вартості ресурсів важливим є не лише своєчасне формування запасів, а й ефективне управління ними. Рациональне використання запасів дозволяє підприємствам зменшити витрати, уникнути дефіциту матеріалів, оптимізувати логістику та забезпечити гнучкість виробництва, що є запорукою конкурентоспроможності. З іншого боку, надлишкові або неякісно обліковані запаси можуть призводити до фінансових втрат, зниження ліквідності та збільшення ризику морального старіння продукції.

Облік, аналіз та аудит виробничих запасів становлять складову системи управління підприємством. Від правильності організації обліку залежить повнота, достовірність і своєчасність інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень. Аналіз використання виробничих запасів дозволяє оцінити їх структуру, динаміку, оборотність та ефективність використання, що є основою для виявлення проблем і пошуку шляхів оптимізації. Аудит, у свою чергу, забезпечує перевірку достовірності облікових даних та виявлення можливих порушень, що впливають на фінансову звітність і фінансовий стан підприємства.

Теоретико-методологічну основу дослідження склали праці таких науковців, як Абрамчук М.Ю., Андрусенко Б.В., Балашук Д.М., Базецька Г.І., Биченко М.В., Будник Ю.С., Будько О.В., Верба Р.І., Верига Ю.А., Гужавіна І.В., Гура Н.О., Дейнека Л., Дергільова Г.С., Довбуш А.В., Довгопол Н.В., Жовтобрюх Т.О., Запара Н.М., Задорожний З.В., Карпенко О.В., Коваленко І.М., Колумбет О.П., Кононенко В.А., Корягін М.В., Косяк А.П., Левченко З.М., Малиневська Д.П., Мазаракі А.А., Мазур Н.А., Малярова С.В., Миколенко О.П., Нестеренко І.В., Одношевна О.О., Олініченко К.С.,

Подмешальська Ю.В., Полозова Т.В., Радченко М.О., Чернікова І.Б., Чорний Д.О., Шот А., Щербатюк А., Якубішин О. Та ін.

Об'єктом дослідження є виробничі запаси ПрАТ «Лантманнен Акса».

Предметом дослідження є система формування інформації про ефективність використання виробничих запасів у межах обліку, аналізу та аудиту.

Метою роботи є аналіз теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів з урахуванням особливостей діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса».

Завдання дослідження:

1. Розкрити економічну сутність та класифікація виробничих запасів.
2. Описати нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів.
3. Навести організаційно-економічну характеристику ПрАТ «Лантманнен Акса».
4. Провести аналіз основних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2023-2024 рр.
5. Розкрити організацію бухгалтерського обліку виробничих запасів.
6. Провести аналіз ефективності використання виробничих запасів.
7. Описати організацію аудиту виробничих запасів.
8. Визначити шляхи удосконалення системи обліку, аналізу і аудиту виробничих запасів на підприємстві.

Практичне значення дослідження полягає у формуванні аналітичних висновків і рекомендацій, що можуть бути використані підприємствами для підвищення ефективності управління запасами, мінімізації витрат та забезпечення надійної системи контролю.

Методи дослідження: аналіз і синтез, дедукція і індукція, класифікація, порівняння, абстрагування, системний підхід, спостереження, історичний, узагальнення.

Інформаційну основу дослідження склали нормативно-правові акти України в галузі бухгалтерського обліку, зокрема Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), а також наукові дослідження, аналітичні матеріали, фінансова та облікова звітність ПрАТ «Лантманнен Акса».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

1.1. Економічна сутність та класифікація виробничих запасів

Раціональне ведення господарської діяльності на підприємстві неможливе без ефективного управління виробничими запасами, які становлять основу матеріального забезпечення виробничого процесу. У системі бухгалтерського обліку вони розглядаються як частина оборотних активів, які споживаються в одному виробничому циклі, втрачаючи при цьому свою натурально-речову форму. Згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, запаси – це активи, що утримуються для подальшого продажу, споживання у виробництві, виконання робіт або надання послуг, а також для управлінських потреб [44].

У вітчизняній обліковій практиці визначення запасів регламентується НП(С)БО 9 «Запаси» [44], який набув чинності згідно з наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. Цей стандарт класифікує запаси за характером використання та складом, визначаючи їх складовими сировину, матеріали, паливо, тару, запасні частини, малоцінні та швидкозношувані предмети, а також готову продукцію і товари. Таким чином, виробничі запаси — це та частина запасів, яка безпосередньо пов'язана з виробничим процесом, забезпечуючи його безперервність та ефективність.

Підприємства, що здійснюють виробничу діяльність, повинні постійно підтримувати оптимальний обсяг виробничих запасів. Це дозволяє уникнути як надмірного накопичення, що призводить до додаткових витрат на зберігання, псування чи моральне старіння, так і дефіциту, що загрожує перебоями у виробництві. З огляду на це, облік виробничих запасів виконує не лише інформаційну, а й управлінську функцію, забезпечуючи керівництво актуальними даними для прийняття рішень щодо закупівель, логістики та планування обсягів виробництва (рис.1.1).

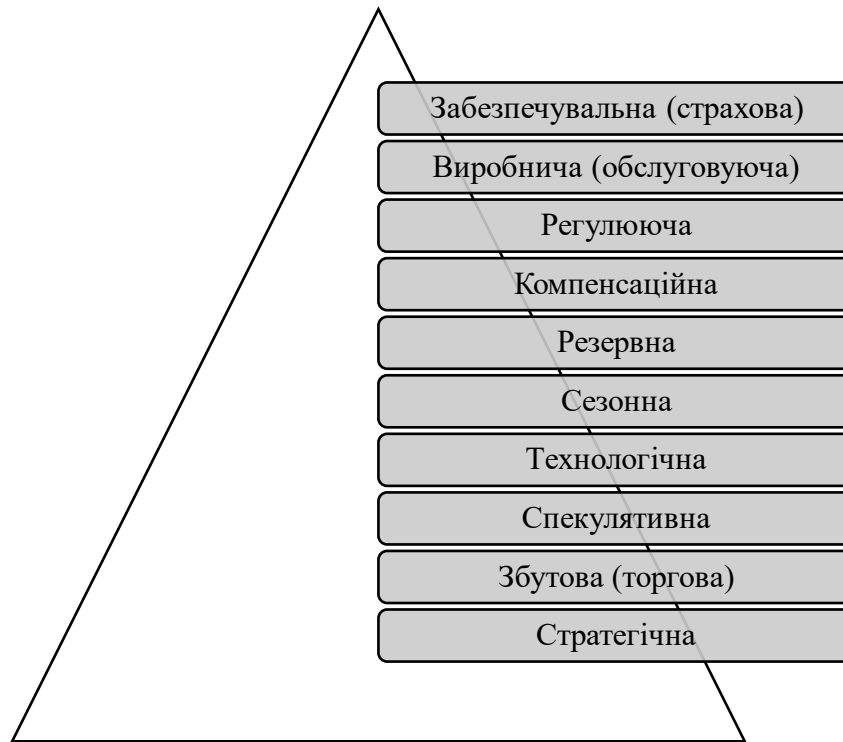

Рис.1.1. Функції виробничих запасів

**Джерело: складено автором на основі [36]*

Основними вимогами до організації обліку запасів є повнота, точність, своєчасність, обґрунтованість і відповідність діючому законодавству. Для цього на підприємствах застосовують налагоджену систему документообігу, в якій кожне надходження, переміщення, зберігання та використання запасів фіксується за допомогою відповідних первинних документів. Це дозволяє контролювати рух запасів та забезпечує можливість аналізу на всіх етапах їх обігу.

Облік виробничих запасів здійснюється за первісною вартістю, яка визначається залежно від способу їх надходження: за ціною придбання, вартістю виготовлення або договірною вартістю. Для оцінки вибуття запасів у бухгалтерському обліку застосовуються методи: ідентифікованої собівартості, середньозваженої собівартості, ФІФО тощо. Вибір методу оцінки має суттєвий вплив на фінансові результати та вимагає послідовності його застосування [46]

Метод ідентифікованої собівартості передбачає, що запаси списуються за тією вартістю, за якою вони були придбані або виготовлені. Цей метод застосовується, коли можна точно визначити, які саме одиниці товару були використані або продані. Він актуальний, наприклад, для унікальної або дорогої продукції (автомобілі, ювелірні вироби, обладнання), де кожна одиниця має свою собівартість.

Метод середньозваженої собівартості полягає в тому, що при кожному вибутті запасів їх оцінюють за середньою собівартістю, яка розраховується як загальна вартість усіх наявних запасів, поділена на їхню кількість. Цей метод дозволяє згладити коливання цін на закупівлю та забезпечити стабільну оцінку запасів, але може не відображати реальні економічні умови при різкій зміні вартості ресурсів [48].

Метод ФІФО передбачає, що першими списуються запаси, які були придбані або виготовлені раніше, тобто ті, що надійшли першими. Залишки на складі, відповідно, формуються з останніх поставок. Цей метод вважається більш наближеним до реального руху товарів на багатьох підприємствах, особливо у сфері торгівлі та виробництва з коротким терміном придатності продукції.

Інші методи, такі як ЛІФО, у деяких країнах також застосовуються, проте в Україні за національними стандартами бухгалтерського обліку (НП(С)БО) використання ЛІФО не дозволяється. Вибір методу впливає на розмір собівартості реалізованої продукції, прибуток підприємства та оцінку залишків запасів, тому має бути обґрунтованим і послідовно застосовуватись упродовж звітного періоду [50].

Облік виробничих запасів у системі бухгалтерського обліку повинен забезпечувати не лише фіксацію наявності ресурсів, а й контроль за їх цільовим використанням та відповідністю встановленим нормам. Це передбачає ведення аналітичного обліку, що дозволяє деталізувати

інформацію про кожен вид запасів за місцями зберігання, матеріально відповідальними особами, постачальниками та номенклатурними позиціями. Таке розмежування є основою для ефективного контролю, запобігання зловживанням та формування управлінських звітів.

На практиці особливу увагу приділяють веденню складського обліку, який реалізується із застосуванням номенклатурних номерів і карток складського обліку. У разі впровадження автоматизованих систем обліку цей процес значно спрощується, адже програмні продукти, такі як BAS ERP або інші конфігурації 1С, дозволяють оперативно формувати залишки, здійснювати списання та проводити інвентаризацію. Водночас автоматизація вимагає чітко налаштованих облікових політик і професійної підготовки персоналу, який працює з такими системами [49].

Інвентаризація як елемент контролю над виробничими запасами передбачає їх фактичну перевірку та зіставлення з даними бухгалтерського обліку. Вона здійснюється у встановленому порядку згідно з Методичними рекомендаціями з інвентаризації активів і зобов'язань, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [32]. Її результати фіксуються в інвентаризаційних відомостях, а виявлені розбіжності підлягають аналізу, документальному оформленню та відображенню в обліку відповідними записами.

План рахунків бухгалтерського обліку передбачає використання синтетичного рахунку 20 «Виробничі запаси», який деталізується на субрахунки відповідно до виду активу: 201 «Сировина і матеріали», 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби», 203 «Паливо», 204 «Тара і тарні матеріали», 205 «Будівельні матеріали», 206 «Матеріали, передані в обробку», 207 «Запасні частини» тощо. Використання таких субрахунків дозволяє відображати облік з урахуванням потреб конкретного підприємства [33].

Сировина та основні матеріали — це ті ресурси, які безпосередньо формують структуру готової продукції. Вони становлять основу витрат підприємства та визначають якісні характеристики кінцевого продукту. Прикладом можуть бути зернові культури для підприємства харчової промисловості або металеві заготовки для машинобудівного заводу. Їх облік здійснюється на субрахунку 201 і супроводжується документальним підтвердженням надходження — товарно-транспортними накладними, актами приймання, податковими накладними.

Допоміжні матеріали, що обліковуються окремо або в складі субрахунку 201, використовуються для забезпечення процесу виробництва, але не входять безпосередньо в готову продукцію, або ж входять частково, впливаючи на властивості продукту. Це можуть бути мастильні матеріали, хімічні реагенти, кріпильні елементи тощо. Їх значення не менш важливе, оскільки без цих компонентів виробництво не може бути завершене або виконане належним чином [24].

Паливо, що фіксується на субрахунку 203, поділяється на технологічне (використовується у виробничому процесі) та господарське (використовується для обігріву приміщень, транспортних потреб). У сучасних умовах його облік набуває особливої актуальності через зростання вартості енергоносіїв, необхідність економії та контролю витрат. Особливу увагу приділяють нормуванню витрат пального, яке застосовується до внутрішнього транспорту або енергетичного обладнання.

Запасні частини, що відображаються на субрахунку 207, мають специфічне призначення — вони використовуються для ремонту, технічного обслуговування та відновлення основних засобів. У промислових підприємствах з великою кількістю обладнання облік запасних частин повинен бути чітко структурований, оскільки вони часто мають високу вартість, обмежені строки придатності та прив'язаність до конкретних видів

техніки. Їх неправильне списання або відсутність належного обліку може спричинити затримки у виробництві та додаткові витрати.

Окремо обліковуються будівельні матеріали, які використовуються у проведенні ремонтів або модернізації виробничих приміщень. Хоча їх частка в загальному обсязі виробничих запасів може бути незначною, вони потребують окремого аналітичного обліку, зокрема у великих підприємствах із власними ремонтними службами або інвестиційними проектами [25].

Крім основних складових виробничих запасів, у практиці підприємств часто мають місце ще дві важливі групи — матеріали у дорозі та матеріали, передані в переробку. Матеріали у дорозі — це ресурси, які були відвантажені постачальником, але ще не надійшли фізично на склад підприємства. Їх облік ведеться з моменту переходу права власності, що залежить від умов договору постачання (наприклад, на умовах FCA, FOB або DDP). Така категорія запасів потребує ретельного документального супроводу, особливо у випадку великого товарообігу або складних логістичних маршрутів.

Матеріали, передані у переробку, обліковуються на субрахунку 206. Вони надходять до інших організацій або структурних підрозділів для виконання частини виробничих процесів, після чого повертаються у вигляді готової продукції, напівфабрикатів або перероблених матеріалів. Облік таких запасів має подвійну природу: з одного боку, вони залишаються у власності підприємства, з іншого — тимчасово перебувають за його межами, що створює додаткові ризики щодо збереження та цільового використання. У зв'язку з цим необхідним є оформлення актів приймання-передачі, договорів переробки, супровідних накладних тощо.

Залежно від специфіки виробництва, підприємство може вести облік додаткових видів запасів, таких як тара і тарні матеріали (субрахунок 204), що використовуються для пакування і транспортування продукції, а також малоцінні та швидкозношувані предмети. Хоча останні формально відносяться до окремої категорії матеріальних активів, у ряді випадків їх облік

ведеться за правилами, подібними до виробничих запасів, особливо якщо вони споживаються у виробництві протягом короткого періоду.

Для систематизації великого обсягу інформації підприємства застосовують різні підходи до класифікації виробничих запасів.

Таблиця 1.1

Класифікація виробничих запасів [19]

Критерій класифікації	Види
Функціональне призначення	Сировина, напівфабрикати, допоміжні матеріали, комплектуючі вироби, паливо, інструменти
Місце зберігання	Складські, цехові, у дорозі, передані на відповідальне зберігання
Управлінське призначення	Стратегічні, поточні, аварійні (резервні)
Оборотність	Матеріали з високою, середньою та низькою швидкістю обігу

Найпоширенішою є класифікація за функціональним призначенням, що дозволяє визначити роль кожного виду матеріалів у виробничому процесі. За цією ознакою виділяють сировину, напівфабрикати, допоміжні матеріали, комплектуючі вироби, паливо, інструменти тощо. Такий підхід має важливе значення для управління матеріальними потоками та оптимізації виробничого планування. Іншим важливим критерієм є класифікація за місцем зберігання — складські, цехові, у дорозі, передані на відповідальне зберігання тощо. Вона має вирішальне значення для організації внутрішнього контролю та проведення інвентаризації. Точне визначення місця зберігання дозволяє забезпечити збереження матеріалів, уникнути зловживань і полегшити логістику. Управлінський підхід до класифікації також передбачає розподіл запасів на стратегічні, поточні та аварійні (резервні). Такий поділ застосовується при плануванні закупівель, визначенні мінімального страхового запасу та побудові моделей оптимального поповнення. Класифікація за критерієм оборотності дозволяє виділити матеріали з високою, середньою і низькою швидкістю обігу. Таке групування важливе для формування політики щодо закупівель, строків зберігання, а також для аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів. Отже, класифікація

виробничих запасів за функціональним призначенням є одним з найефективніших інструментів управління ресурсами підприємства. Вона дозволяє не лише раціонально організувати облік, а й сприяє підвищенню ефективності використання матеріальних ресурсів, що є ключовим фактором конкурентоспроможності у сучасній економіці [17].

Можна зробити висновки, що виробничі запаси є невід'ємним елементом господарської діяльності підприємства, забезпечуючи безперервність виробничого процесу та формуючи матеріальну базу для виготовлення продукції. Ефективне управління ними ґрунтується на чіткій класифікації, раціональному обліку та контролі за їх рухом і використанням. Визначення облікової вартості та вибір методу списання запасів безпосередньо впливають на фінансові результати підприємства, що вимагає обґрунтованості й послідовності в прийнятті управлінських рішень. В умовах автоматизації обліку важливо забезпечити професійну підготовку персоналу і правильну організацію облікової політики, а також систематичний контроль через інвентаризацію. Раціональна організація обліку виробничих запасів сприяє підвищенню ефективності виробничої діяльності та досягненню стратегічних цілей підприємства.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів

Організація бухгалтерського обліку запасів в Україні здійснюється на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які є адаптованим варіантом міжнародної практики обліку відповідно до потреб національної економіки. В основі регулювання обліку запасів лежить Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [44], затверджене наказом Міністерства фінансів України №246 від 20 жовтня 1999 року. Саме цей стандарт визначає методологічні засади формування у бухгалтерському

обліку інформації про запаси підприємства, порядок їх оцінки, обліку та відображення у фінансовій звітності.

Згідно з НП(С)БО 9 [44], запаси визнаються активами, якщо існує ймовірність отримання в майбутньому економічних вигід, пов'язаних з їх використанням, і їх вартість може бути достовірно визначена. Цей підхід відповідає загальним критеріям визнання активів у бухгалтерському обліку. До складу запасів стандарт включає: сировину, основні й допоміжні матеріали, покупні напівфабрикати, паливо, тару, запасні частини, будівельні матеріали, малоцінні та швидкозношувані предмети, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, поточні біологічні активи тощо.

Оцінка запасів у бухгалтерському обліку проводиться за первісною вартістю. Стандарт передбачає декілька методів визначення такої вартості: за собівартістю придбання (для придбаних запасів), собівартістю виробництва (для виготовлених власними силами), справедливою вартістю (у випадках безоплатного отримання або бартеру). У свою чергу, при вибутті запасів допускається застосування одного з наступних методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, середньозваженої собівартості, методів ФІФО або нормативних витрат. Кожен із цих методів має свої переваги та обмеження і впливає на фінансові результати діяльності підприємства.

Таблиця 1.2

Методи оцінки вибуття запасів

№ з/п	Метод оцінки	Опис методу	Норма НП(С)БО 9
1	2	3	4
1	Ідентифікована собівартість конкретної одиниці запасів	Оцінка кожної окремої одиниці запасів, що вибуває, передбачає визначення вартості конкретного товару чи матеріалу на момент його вибуття з підприємства. Цей підхід зазвичай застосовується до запасів, що призначені для виконання спеціалізованих або індивідуальних замовлень, де кожна одиниця є унікальною та має свою специфічну вартість. Наприклад, для виготовлення продукції на замовлення, де необхідно враховувати вартість	П. 17

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
		конкретних матеріалів або комплектуючих, що використовуються в процесі виробництва. Такий метод також застосовують для оцінки запасів, які не є взаємозамінними між собою, як-от специфічне обладнання, нерухомість чи товари, що повертаються. У таких випадках кожна одиниця має власну, індивідуальну вартість, яку важливо точно визначити для коректного відображення витрат і правильного обліку на підприємстві. Враховуючи ці особливості, оцінка кожної окремої одиниці запасів допомагає отримати точне уявлення про фінансовий стан підприємства та забезпечити правильний розрахунок витрат і доходів, пов'язаних з використанням таких запасів.	
2	Середньозважена собівартість	Підходить для підприємств, що мають значну кількість однотипних запасів. Розрахунок може здійснюватися двома способами: перший передбачає оцінку вибуття запасів за середньою собівартістю, яка визначається як відношення суми вартості запасів на початок періоду та отриманих у звітному періоді до загальної кількості запасів; другий варіант передбачає обчислення середньої вартості кожної вибутої одиниці запасів на дату вибуття.	П. 18 і 19
3	Собівартість перших за часом надходження запасів (ФІФО)	В основі цього методу лежить припущення, що запаси використовуються в тій послідовності, в якій вони надійшли на підприємство. Це означає, що запаси, які були отримані першими, першими ж списуються у виробництво або реалізуються.	П. 20
4	Нормативні витрати	Цей метод застосовують виробничі підприємства. Він передбачає використання встановлених норм витрат на одиницю продукції. Підприємство самостійно розробляє ці нормативи з урахуванням допустимого рівня використання запасів. Для точності вони періодично переглядаються та коригуються.	П. 21
5	Ціна продажу	Використовується підприємствами роздрібною торгівлі.	П. 22

Метод ідентифікованої собівартості застосовується у випадках, коли можна чітко визначити вартість конкретної одиниці запасів. Його перевага полягає у точності, однак застосування можливе здебільшого при обліку унікальних або дорогих товарів, які не змішуються з іншими. Метод середньозваженої собівартості є більш універсальним і широко застосовується у масовому виробництві, оскільки дозволяє уникнути суттєвих коливань

оцінки залишків. Метод ФІФО передбачає, що першим списується той запас, який був придбаний або виготовлений раніше. Це особливо корисно в умовах інфляції, коли собівартість запасів, що залишаються, буде вищою. Водночас метод ЛІФО у національній практиці з 2015 року більше не застосовується у фінансовому обліку, оскільки був виключений із нормативної бази.

Згідно з НП(С)БО 9 [44], на дату балансу запаси відображаються за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації. Остання визначається як очікувана ціна продажу запасів за мінусом витрат на завершення їх виробництва та збут. Такий підхід дозволяє уникнути завищення активів підприємства у разі втрати запасами споживчих або ринкових характеристик. У разі зменшення чистої вартості реалізації проводиться дооцінка або списання, що відображається у складі інших операційних витрат.

У рамках застосування НП(С)БО 9 [44] особливе значення має належне розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності. Підприємства зобов'язані зазначати у примітках до фінансової звітності методи оцінки запасів, вартість запасів, що відображені у балансі, а також зміни у цих показниках протягом звітного періоду. Така деталізація необхідна для забезпечення прозорості діяльності підприємства, особливо у випадках зовнішнього аудиту, перевірок з боку податкових органів або для користувачів фінансової інформації — інвесторів, кредиторів, аналітиків.

Одним із суттєвих елементів обліку є документальне оформлення господарських операцій, пов'язаних із запасами. Наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 затверджено Інструкцію щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу [33], зобов'язань і господарських операцій, а також форму та зміст відповідних бухгалтерських записів. Документальне оформлення операцій із запасами включає первинні документи на надходження (накладні, товарно-транспортні накладні, акти приймання), внутрішні переміщення (вимоги, лімітно-забірні

картки), використання та списання (акти на списання, акти на брак, акти інвентаризації).

Інвентаризація запасів проводиться відповідно до Методичних рекомендацій щодо інвентаризації активів і зобов'язань [32], які регламентують порядок її проведення, складання інвентаризаційних описів, звірок, актів розбіжностей, списання нестач і надлишків. Періодичність проведення інвентаризації визначається обліковою політикою підприємства, однак обов'язковою вона є перед складанням річної фінансової звітності, при зміні матеріально відповідальних осіб, у випадках форс-мажору або за рішенням керівництва. Сам процес інвентаризації є не лише обліковою, а й контрольною функцією, яка дозволяє підтвердити достовірність даних бухгалтерського обліку.

Слід зазначити, що відповідно до вимог НП(С)БО 9 [44] підприємство має забезпечити аналітичний облік запасів за видами, місцями зберігання, матеріально відповідальними особами та іншими аналітичними ознаками, що необхідні для ефективного управління ними. Така деталізація обліку дає змогу не тільки отримувати точну інформацію про наявність та рух запасів, а й своєчасно виявляти відхилення, вживати заходів з оптимізації запасів, планувати їх поповнення або скорочення.

У цілому НП(С)БО 9 «Запаси» [44] забезпечує системність і прозорість в обліку запасів, є фундаментом для формування об'єктивної фінансової звітності та основою для внутрішнього і зовнішнього контролю. Дотримання його вимог дозволяє підприємствам ефективно управляти ресурсами, мінімізувати втрати, уникати порушень і забезпечувати довіру до звітної інформації з боку зацікавлених користувачів.

Міжнародний стандарт фінансової звітності 2 «Запаси» [30] (є основним нормативним документом, що регулює облік запасів у межах системи МСФЗ. Його застосування передбачене для підприємств, які складають фінансову звітність за міжнародними стандартами, зокрема компаній, що мають

зовнішніх інвесторів, працюють на міжнародних ринках або є дочірніми структурами транснаціональних корпорацій. У контексті порівняння з національним НП(С)БО 9 [44] варто звернути увагу на спільні положення та принципові відмінності, що визначають підходи до оцінки, обліку та розкриття інформації про запаси.

МСФЗ 2 надає визначення запасів як активів, які утримуються для продажу в процесі звичайної діяльності, перебувають у процесі виробництва для подальшого продажу або є у вигляді матеріалів та поставок, що будуть спожиті у виробництві або наданні послуг. Це визначення є співзвучним із формулюванням у НП(С)БО 9, однак має ширше застосування, оскільки прямо охоплює сферу послуг, чого не передбачено у національному стандарті. Крім того, МСФЗ 2 поширюється на сільськогосподарські продукти, якщо вони не підпадають під сферу дії інших спеціалізованих стандартів.

Особливу увагу в МСФЗ 2 приділено визначенню складу витрат, що включаються до собівартості запасів. До них належать витрати на придбання, переробку, а також інші витрати, понесені для приведення запасів у стан, придатний для продажу або використання. Витрати на переробку включають витрати на прямі трудові ресурси, а також систематичний розподіл постійних і змінних загальновиробничих витрат. Таким чином, МСФЗ 2 передбачає більш глибоку деталізацію та стандартизацію підходів до формування вартості запасів, особливо щодо виробничих підприємств.

На відміну від НП(С)БО 9, МСФЗ 2 прямо вказує на необхідність виключення з собівартості непродуктивних витрат, наприклад, надмірних витрат сировини, праці або інших ресурсів, витрат на зберігання (якщо вони не необхідні для виробничого процесу), адміністративних та збутових витрат. У вітчизняному стандарті це питання розглядається менш чітко, що може призводити до неоднозначного трактування окремих витрат та розбіжностей при формуванні собівартості запасів [29].

Оцінка впровадження МСФЗ в українському середовищі свідчить про поступову гармонізацію національних положень з міжнародними вимогами. Законодавчі ініціативи, що передбачають обов'язкове застосування МСФЗ для великих підприємств, банків, страхових компаній та публічних акціонерних товариств, сприяють переходу на єдині правила формування фінансової звітності. Однак така гармонізація супроводжується низкою викликів — нестачею кваліфікованих кадрів, високою складністю облікових процедур, відсутністю достатнього методичного супроводу на рівні держави.

Практика свідчить, що перехід на МСФЗ дає підприємствам низку переваг: покращення інвестиційної привабливості, доступ до зовнішнього фінансування, зростання довіри з боку партнерів і контролюючих органів. Водночас це потребує істотних витрат на переналаштування облікової політики, доопрацювання інформаційних систем, навчання персоналу та адаптацію внутрішнього документообігу.

Аудит виробничих запасів як частина загальної системи фінансового контролю підприємства базується на чітко визначених законодавчих та нормативно-методичних засадах. У контексті правового регулювання аудиторської діяльності в Україні основоположним документом є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21 грудня 2017 року [15]. Цей закон визначає правові засади функціонування аудиту, статус суб'єктів аудиторської діяльності, вимоги до професійної етики аудиторів, порядок надання аудиторських послуг та систему нагляду за якістю.

Закон закріплює, що аудит є незалежною перевіркою фінансової звітності або фінансової інформації суб'єкта господарювання з метою висловлення думки щодо її достовірності та відповідності законодавству. У межах цієї перевірки аудит запасів має на меті підтвердження правильності їх оцінки, повноти обліку, відповідності руху запасів установленим внутрішнім процедурам, а також виявлення можливих зловживань або порушень.

Одним із центральних положень законодавчого регулювання є вимога до застосування міжнародних стандартів аудиту (МСА) [31], які затверджуються в Україні через Аудиторську палату та органи державного регулювання. Ці стандарти є обов'язковими до виконання при здійсненні аудиту підприємств, що становлять суспільний інтерес (банки, страховики, великі корпорації) або подають фінансову звітність за МСФЗ.

У межах аудиту запасів важливе місце займають положення МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень», МСА 330 «Аудиторські процедури у відповідь на оцінені ризики», а також МСА 501 «Аудиторські докази – спеціальні міркування щодо окремих елементів». Зокрема, МСА 501 встановлює вимоги до отримання доказів щодо існування та стану матеріальних запасів, у тому числі шляхом участі аудитора в інвентаризації. Це є критичним для підтвердження достовірності балансових залишків на звітну дату [31].

Додатково в Україні діє низка підзаконних актів і методичних рекомендацій, розроблених на основі міжнародної практики, зокрема Національний стандарт № 1 «Загальні вимоги до проведення аудиту», затверджений Аудиторською палатою України, а також Методичні рекомендації щодо аудиту окремих статей фінансової звітності, які дають змогу деталізувати підходи до перевірки окремих об'єктів, зокрема запасів.

Регламентация аудиту тісно пов'язана з іншими нормативними актами, насамперед із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV [16], який визначає основні засади ведення обліку і складання звітності. Згідно з цим законом, бухгалтерський облік має забезпечувати повноту та достовірність даних про фінансово-господарську діяльність, а аудит — перевіряти відповідність цих даних вимогам стандартів. Таким чином, аудит виступає елементом зовнішнього контролю, спрямованого на підвищення довіри до облікової інформації.

Згідно з міжнародною практикою та вимогами МСА [31], аудит виробничих запасів передбачає комплекс процедур, спрямованих на підтвердження їх реального існування, права власності, правильності оцінки, повноти відображення та відповідності обліковій політиці підприємства. Аудитор повинен оцінити ризики викривлення інформації, пов'язані із запасами, на етапі планування перевірки. Згідно з МСА 315, він зобов'язаний вивчити систему внутрішнього контролю підприємства, процедури щодо закупівель, приймання, зберігання, видачі та списання матеріалів.

Особлива увага приділяється участі аудитора в інвентаризації запасів, що є однією з основних перевірочних процедур. Вона дає змогу не лише підтвердити фізичне існування запасів, а й перевірити їх кількісну відповідність обліковим даним, стан збереження, ознаки псування, надлишки або нестачі. У випадку, коли участь у проведенні інвентаризації неможлива, аудитор зобов'язаний отримати альтернативні докази, наприклад, на підставі підтверджень третіх сторін або супровідної документації. Недотримання цієї вимоги є підставою для формулювання модифікованої думки у аудиторському висновку.

МСА 330 вимагає, щоб аудитор розробляв заходи реагування на оцінені ризики. У сфері аудиту запасів це можуть бути тести контролю за правильністю документального оформлення надходження матеріалів, аналітичні процедури з виявлення відхилень у динаміці запасів, перевірка правильності методів оцінки (ФІФО, середньозважена), аналіз правильності списання тощо. Для підприємств, що використовують складні методики оцінки запасів або мають велику номенклатуру, необхідною стає також перевірка алгоритмів автоматизованих облікових систем.

Одним із типових порушень, що виявляються під час аудиту запасів, є неправильне застосування обраного методу оцінки вибуття. Це може проявлятися у непослідовності використання методу, відсутності документального підтвердження переходу на інший метод або змішанні

методик у межах одного облікового періоду. Іншою поширеною проблемою є недостовірне відображення знецінення запасів — або через відсутність регулярної переоцінки, або через навмисне заниження вартості для маніпулювання показниками витрат.

Також часто виявляються порушення, пов'язані з неправильною класифікацією активів: наприклад, включення до складу виробничих запасів предметів, які мають ознаки основних засобів або малоцінних швидкозношуваних предметів. Це може спотворювати структуру активів підприємства та створювати додаткові ризики при складанні фінансової звітності. Нерідко зустрічається невідповідність між даними аналітичного обліку та фактичними залишками за результатами інвентаризації, що свідчить про слабкий внутрішній контроль або недоліки в організації складського обліку [18].

Законодавче регулювання вимагає, щоб за результатами аудиту аудитор складав висновок (звіт незалежного аудитора), в якому зазначається обґрунтована думка про достовірність фінансової звітності підприємства, з урахуванням усіх перевірених аспектів, у тому числі стану обліку виробничих запасів. Висновок може бути немодифікованим (без застережень) або містити застереження, відмову від висловлення думки чи негативну думку — залежно від характеру виявлених порушень та їх впливу на звітність.

Отже, аудит виробничих запасів є важливою складовою перевірки фінансової звітності підприємства. Законодавче й нормативне регулювання в Україні базується на положеннях міжнародних стандартів аудиту, забезпечуючи прозорість, достовірність і порівнюваність облікових даних. Дотримання цих вимог є запорукою якісного аудиту та формування довіри до фінансової інформації як з боку внутрішніх користувачів, так і з боку зовнішніх стейкхолдерів.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНА ТА ФІНАНСОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Лантманнен Акса»

ПрАТ «Лантманнен Акса» є одним із провідних підприємств харчової промисловості в Україні, що спеціалізується на виробництві зернових продуктів, зокрема сухих сніданків, пластівців, мюслі та супутніх товарів. Компанія входить до складу міжнародної агропромислової групи Lantmännen, що базується у Швеції, й працює відповідно до сучасних європейських стандартів якості та безпеки харчових продуктів. Підприємство забезпечує значну частку внутрішнього ринку продукцією власних брендів і активно розвиває експортні поставки [47].

Діяльність ПрАТ «Лантманнен Акса» охоплює повний цикл виробництва — від закупівлі сировини (злакових культур, інгредієнтів, пакувальних матеріалів) до виготовлення, фасування та реалізації кінцевої продукції. Виробничі потужності підприємства розташовані у м. Бориспіль Київської області, що забезпечує зручну логістику як на внутрішньому ринку, так і при експорті. Стратегія компанії передбачає орієнтацію на здорове харчування, використання натуральних інгредієнтів, дотримання принципів сталого розвитку та впровадження інновацій у рецептури та упаковку.

Оскільки ПрАТ «Лантманнен Акса» є частиною міжнародної групи компаній, воно керується внутрішніми регламентами холдингу, зокрема щодо звітності, фінансового контролю, етики ведення бізнесу, екологічних стандартів та корпоративної відповідальності. Це підвищує вимоги до прозорості, дотримання строків подання звітності та відповідності міжнародним нормам, включаючи принципи сталого розвитку.

У складі підприємства функціонують окремі виробничі лінії для виготовлення різних видів продукції, складські приміщення, допоміжні цехи, відділ технічного обслуговування, лабораторії контролю якості, логістичний центр. Така інфраструктура дозволяє ефективно управляти запасами, проводити контроль на всіх етапах виготовлення продукції, мінімізувати витрати та скорочувати виробничий цикл.

Компанія також активно взаємодіє з місцевими громадами, бере участь у соціальних ініціативах, підтримує програми сталого сільського господарства, що відповідає цінностям Lantmännen Group. Такий підхід підвищує репутаційну привабливість підприємства, зміцнює довіру споживачів і партнерів.

Виробнича структура ПрАТ «Лантманнен Акса» є типовою для підприємства харчової промисловості, зорієнтованого на випуск великого асортименту продукції серійного характеру. Вона має чітко виражений технологічний поділ, що охоплює усі основні етапи виготовлення готової продукції — від підготовки сировини до пакування та складування. Такий підхід дозволяє досягти високої продуктивності, ефективного використання виробничих ресурсів і забезпечення стабільної якості продукції.

Основу виробничої структури становить головний цех, у якому зосереджені лінії переробки зернових культур — вівса, пшениці, жита, кукурудзи. Підприємство використовує сучасне технологічне обладнання для очищення, подрібнення, термічної обробки, екструзії, формування та сушки зернових. Застосування автоматизованих систем керування процесами забезпечує дотримання рецептур, оптимальний температурний режим і контроль вологості, що є критично важливим для збереження харчових властивостей продукції.

Підприємство має кілька виробничих ліній, кожна з яких спеціалізується на окремій групі товарів. Наприклад, одна лінія займається випуском класичних пластівців швидкого приготування, інша — екструдованих сухих

сніданків із додаванням фруктів, горіхів, шоколаду, третя — мюслі у різних варіантах фасування. Такий поділ дозволяє гнучко змінювати асортимент залежно від ринкового попиту, сезонних коливань і маркетингової стратегії.

Допоміжні підрозділи — підготовчий цех, фасувально-пакувальний відділ, логістична ділянка — забезпечують завершення технологічного циклу. Фасувальний процес відбувається із застосуванням сучасних пакувальних автоматів, які працюють із різними видами матеріалів: поліетилен, папір, багат шарові екоплівки. Особлива увага приділяється герметичності упаковки, її презентабельності та наявності повної інформації про склад, харчову цінність і строки придатності. Завдяки цьому продукція компанії відповідає не лише українським, а й міжнародним стандартам.

Виробництво організовано за потоково-партійною системою, що дозволяє поєднувати масове виготовлення з можливістю варіювати рецептури у межах заданих параметрів. Це особливо актуально для підприємства, яке виробляє продукцію під різними брендами, у тому числі для приватних торгових марок на замовлення роздрібних мереж. Такий формат співпраці розширює можливості збуту та забезпечує додаткові джерела прибутку.

Асортимент продукції ПрАТ «Лантманнен Акса» охоплює широкий спектр зернових виробів, зорієнтованих на споживачів, які дотримуються принципів здорового харчування. Основними групами продукції є сухі сніданки (включаючи екструдовані пластівці, подушечки з начинкою, кільця, кульки, пластівці без додатків), мюслі (з горіхами, фруктами, ягодами, шоколадом), гранола та продукти з високим вмістом клітковини. Таке різноманіття досягається за рахунок гнучкої рецептури, широкого спектру сировинних інгредієнтів та сучасного обладнання, яке дозволяє змінювати налаштування залежно від типу виробу.

Продукція компанії реалізується під відомими в Україні брендами, такими як «Start!», «АХА», а також під торговими марками партнерських роздрібних мереж, зокрема міжнародних супермаркетів. Усі товари

відповідають вимогам ДСТУ, мають сертифікати відповідності та проходять внутрішній контроль якості, який передбачає тестування зразків на вміст поживних речовин, вологість, мікробіологічну безпеку. Лабораторія підприємства постійно контролює дотримання санітарних норм на всіх етапах виробництва — від вхідного контролю сировини до випуску готової продукції.

Орієнтація на сучасні тенденції споживання зумовила появу в продуктовому портфелі безглютенових, безцукрових, білкових та дитячих продуктів. Компанія активно впроваджує нові лінійки товарів із покращеним складом — із додаванням насіння чіа, лляного борошна, натурального меду, ягід, пробіотиків тощо. Завдяки цьому ПрАТ «Лантманнен Акса» залишається конкурентоспроможним гравцем на ринку, що постійно трансформується під впливом здорового способу життя, дієтичних трендів і зростання обізнаності споживачів.

Продукція компанії реалізується як на внутрішньому ринку, так і за кордоном. Частка експорту в загальному обсязі реалізації поступово зростає, охоплюючи країни Європи, Близького Сходу та Центральної Азії. Це вимагає відповідності міжнародним стандартам якості (ISO, HACCP, FSSC 22000), адаптації упаковки до вимог іноземних партнерів, а також гнучкості у виробничому плануванні відповідно до замовлень.

Компанія постійно оновлює асортимент відповідно до змін ринкових вподобань. Для цього впроваджуються внутрішні дослідження споживчого попиту, тестуються нові рецептури, розробляються сезонні пропозиції та обмежені серії. Виробничі потужності підприємства дозволяють здійснювати дрібносерійне виробництво для експериментальних партій або адаптованих продуктів під конкретного клієнта, що забезпечує високу гнучкість бізнес-моделі.

Забезпечення стабільної якості продукції досягається за рахунок синергії трьох елементів: надійного постачання сировини, ефективного виробничого контролю та високої кваліфікації персоналу. Компанія тісно

співпрацює з сертифікованими постачальниками сировини, що дозволяє зменшити ризики нестабільності сировинної бази. Завдяки сучасному технологічному оснащенню та постійному навчанню працівників ПрАТ «Лантманнен Акса» досягає високої якості при збереженні економічної ефективності виробництва.

Система управління ПрАТ «Лантманнен Акса» побудована з урахуванням принципів чіткої ієрархії, функціонального поділу обов'язків та дотримання міжнародних стандартів корпоративного адміністрування. Така модель дозволяє забезпечити ефективне планування, координацію та контроль за виконанням стратегічних і оперативних завдань, які ставляться перед підприємством. Водночас, значна увага приділяється розподілу фінансово-економічних функцій, у тому числі через професійну організацію бухгалтерської служби, яка є ключовим елементом системи фінансового управління.

Вищим органом управління є загальні збори акціонерів, які затверджують річну звітність, обирають наглядову раду та визначають загальні напрями розвитку компанії. Оперативне управління здійснює директор, який відповідає за реалізацію стратегії, управління персоналом, виробництвом, фінансами, маркетингом і логістикою. Директор координує діяльність структурних підрозділів через призначених керівників відділів та служб.

У структурі підприємства сформовано кілька функціональних підрозділів: фінансово-економічний, виробничий, збутовий, логістичний, адміністративний, служба якості, IT-відділ, а також відділ обслуговування клієнтів. Такий поділ забезпечує чітке розмежування повноважень, що у свою чергу підвищує ефективність прийняття рішень, відповідальність за результати діяльності, а також спрощує систему контролю.

Бухгалтерська служба ПрАТ «Лантманнен Акса» функціонує як окремий структурний підрозділ у складі фінансово-економічного блоку і

підпорядковується безпосередньо фінансовому директору. Це забезпечує інтеграцію облікових функцій у загальну систему управління фінансами підприємства, що дозволяє оперативно отримувати, аналізувати та узагальнювати інформацію для прийняття управлінських рішень.

Структура бухгалтерської служби сформована відповідно до принципу поділу праці за напрямками обліку. У її складі функціонують окремі групи або ділянки: обліку виробничих запасів і сировини; обліку основних засобів та амортизації; обліку розрахунків із постачальниками та покупцями; обліку заробітної плати та податків; обліку витрат та доходів; підготовки фінансової звітності. Кожна ділянка обліку закріплена за відповідальними бухгалтерами, які мають відповідну кваліфікацію, досвід роботи та користуються актуальним програмним забезпеченням для виконання своїх функцій.

Бухгалтерський облік ведеться із застосуванням спеціалізованих програм автоматизації — зокрема, програмного забезпечення 1С, що забезпечує повну інтеграцію облікових, аналітичних, виробничих і управлінських процесів. Це дозволяє не лише забезпечувати відповідність національним стандартам бухгалтерського обліку, а й формувати звітність за вимогами МСФЗ, що важливо для підприємства з іноземним капіталом і зовнішніми партнерами.

Функціонування бухгалтерської служби ПрАТ «Лантманнен Акса» тісно пов'язане з системою внутрішнього контролю, яка охоплює всі стадії облікового процесу — від фіксації первинної інформації до складання фінансової звітності. З метою забезпечення достовірності даних, служба працює на основі чітко встановлених процедур контролю, затверджених у внутрішніх положеннях підприємства. Це включає перевірку повноти документів, правильності віднесення витрат, своєчасності облікових записів, відповідності нормам податкового законодавства та стандартам фінансової звітності.

Ключовою особливістю організації обліку на підприємстві є забезпечення двостороннього зв'язку бухгалтерії з усіма іншими підрозділами: виробничим, логістичним, кадровим, юридичним та ІТ-відділом. Така взаємодія реалізується через наскрізні бізнес-процеси, де кожна операція супроводжується обліковими процедурами: від формування замовлення до відображення у балансі. Зокрема, підрозділ, що займається обліком запасів, отримує оперативну інформацію зі складу через автоматизовані системи контролю залишків, а група обліку заробітної плати — через модуль кадрового обліку BAS ERP.

Операційна діяльність бухгалтерської служби організована за принципом «один документ — один запис» із подальшим автоматичним формуванням реєстрів обліку. Це зменшує ймовірність помилок, прискорює обробку інформації та забезпечує її узгодженість між різними обліковими розділами. Водночас система налаштована на багаторівневу перевірку: первинні документи проходять погодження у відповідальному підрозділі, після чого реєструються бухгалтером і перевіряються головним бухгалтером або його заступником.

Значну увагу компанія приділяє конфіденційності облікової інформації. Система доступу до облікових модулів має ієрархічну структуру — кожен бухгалтер має доступ лише до тієї частини бази, яка відповідає його обов'язкам. Це дозволяє зберігати цілісність даних і мінімізувати ризики несанкціонованого втручання.

Таким чином, організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Лантманнен Акса» свідчить про високий рівень розвитку підприємства як одного з лідерів харчової галузі в Україні. Компанія має чітко налагоджену виробничу структуру, яка охоплює всі етапи виготовлення продукції — від закупівлі сировини до реалізації готового товару, що дозволяє забезпечити ефективне використання ресурсів і стабільну якість продукції. Завдяки входу до міжнародної групи Lantmännen, підприємство функціонує

згідно з сучасними стандартами управління, дотримуючись принципів прозорості, сталого розвитку, екологічної відповідальності та інноваційності. Розвинена інфраструктура, сучасне технологічне обладнання та автоматизовані системи управління виробничими процесами забезпечують гнучкість у випуску широкого асортименту продукції, що відповідає запитам споживачів, включаючи вимоги до здорового харчування. Компанія активно працює на внутрішньому та зовнішніх ринках, демонструючи зростання обсягів експорту та адаптуючи виробництво під індивідуальні потреби клієнтів. Такий підхід дозволяє ПрАТ «Лантманнен Акса» не лише зберігати конкурентоспроможність, а й активно розвиватися в умовах динамічного ринку.

2.2. Аналіз основних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2023-2024 рр.

Проведемо аналіз основних показників господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 - 2024 рр. у табл.2.1-2.7.

Таблиця 2.1

Динаміка активів ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 - 2024 рр., тис. грн.

[47]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення		Темп зміни, %		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Нематеріальні активи	3034	2129	2096	-905	-33	70,17	98,45	69,08
Незавершені капітальні інвестиції	9605	2141	8881	-7464	6740	22,29	414,81	92,46
Основні засоби:	104100	118023	125223	13923	7200	113,37	106,10	120,29
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	174	174	174	0	-	0	-
Відстрочені податкові активи	2915	2815	2631	-100	-184	96,57	93,46	90,26

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	119654	125282	139005	5628	13723	104,70	110,95	116,17
Запаси	86174	61858	89437	-24316	27579	71,78	144,58	103,79
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	115336	171020	197862	55684	26842	148,28	115,70	171,55
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	5184	5112	6706	-72	1594	98,6	131,18	129,36
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	5537	6701	15923	1164	9222	121,02	237,62	287,57
Інша поточна дебіторська заборгованість	17	16	58	-1	42	94,12	362,5	341,18
Гроші та їх еквіваленти	43568	29152	22391	-14416	-6761	66,91	76,81	51,39
Інші оборотні активи	1476	649	25	-827	-624	43,97	3,85	0,17
ОБОРОТНІ АКТИВИ	257292	274508	332402	17216	57894	106,69	121,09	129,19
БАЛАНС	376946	399790	471407	22844	71617	105,22	117,91	125,06

Згідно табл.2.1, упродовж аналізованого періоду структура активів ПрАТ «Лантманнен Акса» зазнала суттєвих змін, що відображають як внутрішню політику підприємства, так і загальні тенденції його розвитку.

У частині необоротних активів спостерігається поступове скорочення нематеріальних активів. У 2023 році їх вартість знизилася на понад 29% порівняно з 2022 роком, а в 2024 – ще на 1,5%. Таке зниження може бути пов'язане із частковим списанням або амортизацією інтелектуальних прав, ліцензій чи програмного забезпечення. Водночас, незавершені капітальні інвестиції у 2023 році різко зменшились майже у 4,5 рази, що свідчить про завершення великих проєктів або замороження частини інвестицій. Однак у 2024 році їхній обсяг знову різко зріс, що може вказувати на новий інвестиційний етап у розвитку підприємства або поновлення модернізації виробничих потужностей.

Основні засоби щороку демонстрували зростання: у 2023 році вони збільшилися більш ніж на 13%, а у 2024 — ще на 6%, що може свідчити про реалізацію технічного оновлення та зміцнення матеріально-технічної бази. Також з'явилася нова стаття — довгострокова дебіторська заборгованість, що може означати надання довгострокових відстрочок платежів партнерам або пов'язаним особам. Відстрочені податкові активи мали тенденцію до зменшення, що, ймовірно, пов'язано з частковим використанням накопичених податкових пільг або переглядом оцінки їх реалізації у майбутньому.

Оборотні активи також зазнали динамічних змін. Запаси у 2023 році знизилися більш ніж на 24 млн грн, однак у 2024 році знову вирости, перевищивши навіть рівень 2022 року. Така тенденція може вказувати на коливання у політиці формування запасів, сезонність виробництва або оптимізацію логістичних процесів. Одночасно, дебіторська заборгованість за реалізовану продукцію значно зросла протягом двох років: майже на 72% у 2023 році та на понад 15% у 2024. Це говорить про активізацію збуту з відстрочкою платежів, що потенційно може впливати на платоспроможність підприємства за умови порушення термінів розрахунків.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами залишалася відносно стабільною, зі зростанням у 2024 році, що може свідчити про посилення авансової системи закупівель. Надзвичайно стрімке зростання дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом у 2024 році (у 2,4 рази порівняно з 2023) може бути пов'язане з відстрочкою податкових платежів або збільшенням податкового навантаження. Інша поточна дебіторська заборгованість зросла у понад 3,5 рази, але її загальний обсяг залишався незначним.

Особливу увагу привертає тенденція до зниження грошових коштів: у 2023 році вони зменшилися на третину, а в 2024 — ще на 23%. Це може свідчити як про інтенсивне інвестування, так і про ускладнення грошових потоків

підприємства. Істотне зменшення інших оборотних активів — майже до нуля — свідчить про списання або переоцінку другорядних ресурсів.

Загальний обсяг оборотних активів зростає щороку: у 2023 році — на 6,7%, у 2024 — на 21%. Це свідчить про зростання гнучкості активів і орієнтацію підприємства на мобільні ресурси. Загальна сума активів (баланс) підприємства зросла з 376 946 тис. грн у 2022 році до 471 407 тис. грн у 2024 році, тобто на понад 25%. Це зростання вказує на поступовий розвиток підприємства, розширення масштабів його діяльності та збільшення капіталізації.

Таким чином, динаміка активів ПрАТ «Лантманнен Акса» свідчить про загальний розвиток підприємства, поступове оновлення основних засобів, реалізацію інвестиційних проєктів, активізацію збуту та одночасну потребу в контролі за дебіторською заборгованістю і грошовими потоками.

Таблиця 2.2

Динаміка джерел фінансування ПрАТ «Лантманнен Акса»

на 2022 - 2024 рр., тис. грн. [47]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення		Темп зміни, %		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Зареєстрований (пайовий) капітал	63262	63262	63262	0	0	0	0	0
Резервний капітал	6470	6624	6624	154	0	102,38	0	102,38
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	100586	95313	119893	-5273	24580	119,19	125,79	119,19
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	170318	165199	189779	-5119	24580	96,99	114,88	111,43
Інші довгострокові зобов'язання	86934	93066	12503	6132	-80563	107,05	13,43	14,38
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	86934	93066	12503	6132	-80563	107,05	13,43	14,38
Короткострокові кредити банків	39744	45000	143005	5256	98005	113,22	317,79	59,82

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1543	3839	5026	2296	1187	248,8	130,92	325,73
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	61798	68891	101240	7093	32349	111,48	146,96	163,82
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1510	1334	1479	-176	145	88,34	110,87	97,95
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1989	1677	1997	-312	320	84,31	119,08	100,4
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	7674	9312	9657	1638	345	121,34	103,7	125,84
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	2021	1866	4513	-155	2647	92,33	241,85	223,31
Інші поточні зобов'язання	3415	9606	2208	6191	-7398	281,29	22,99	64,65
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	119694	141525	269125	21831	127600	118,24	190,16	124,84
Баланс	376946	399790	471407	22844	71617	106,06	117,91	125,06

Згідно табл.2.2, власний капітал компанії протягом аналізованого періоду зазнавав коливань. Зареєстрований капітал залишався незмінним, що свідчить про відсутність додаткових емісій акцій або змін у складі власників. Резервний капітал у 2023 році зріс незначно, а у 2024 році не зазнав змін, залишаючись на рівні 6624 тис. грн. Основною динамікою володіє стаття нерозподіленого прибутку: у 2023 році спостерігалось його скорочення на 5273 тис. грн, що могло бути пов'язано із збитками або виплатами дивідендів. Проте у 2024 році прибуток істотно зріс — на понад 24 млн грн, що вказує на покращення фінансового результату і дозволило компенсувати попереднє зниження. Загалом, власний капітал у 2024 році збільшився більш ніж на 14% порівняно з 2023, що свідчить про зміцнення фінансової стабільності підприємства.

У частині довгострокових зобов'язань помітна кардинальна зміна: у 2022 та 2023 роках сума інших довгострокових зобов'язань залишалася на високому рівні — понад 86–93 млн грн, але вже у 2024 році вона знизилась до 12,5 млн грн. Це скорочення майже на 81 млн грн може свідчити про дострокове погашення заборгованості або її перекласифікацію у короткострокові зобов'язання. Такий крок міг бути пов'язаний із переглядом умов кредитування або оптимізацією структури боргу. У підсумку, обсяг довгострокових зобов'язань у 2024 році становив лише 14% від рівня 2022 року, що різко зменшило частку стабільних, але менш гнучких джерел фінансування.

Найбільш динамічними залишалися поточні зобов'язання, які за два роки зросли більш ніж удвічі — зі 119,7 млн грн у 2022 до 269,1 млн грн у 2024 році. Найбільший внесок у це зростання забезпечили короткострокові банківські кредити, які зросли майже втричі у 2024 році, сягнувши 143 млн грн. Такий стрибок може свідчити про потребу у додатковому обіговому капіталі або кредитування поточної діяльності. Значне зростання мало також місце у поточній кредиторській заборгованості за товари, роботи, послуги — з 61,8 млн грн у 2022 до 101,2 млн грн у 2024, що вказує на збільшення обсягів закупівель або відтермінування платежів постачальникам.

Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями зросла більш ніж утричі, що може бути наслідком рефінансування або реструктуризації боргів. Значне коливання спостерігалось за іншими поточними зобов'язаннями: після стрімкого зростання у 2023 році, у 2024 ця стаття зменшилася у понад чотири рази, можливо, через врегулювання попередніх фінансових зобов'язань. Поточна заборгованість за авансами, одержаними від покупців, також зросла у 2024 році більш ніж у 2,4 раза порівняно з 2023, що може свідчити про зростання попередньої оплати за продукцію, тобто про активізацію ринку збуту.

У розрізі взаєморозрахунків з бюджетом і фондами соціального страхування не спостерігалось значних змін, окрім деяких коливань, що не впливали суттєво на загальну структуру пасивів. Водночас зростання заборгованості з оплати праці в обох роках свідчить про підвищення фонду оплати або тимчасові відтермінування виплат.

Отже, за період 2022–2024 років структура джерел фінансування ПрАТ «Лантманнен Акса» зазнала суттєвих трансформацій: спостерігалось зміцнення власного капіталу, різке скорочення довгострокових зобов'язань і значне зростання короткострокових кредитів та поточної заборгованості. Така динаміка може вказувати на зміну фінансової стратегії підприємства — від орієнтації на довгострокове фінансування до активного залучення короткострокових ресурсів для оперативного реагування на ринкові потреби та фінансування обігових активів. Одночасно це створює підвищене навантаження на ліквідність та потребує ефективного управління грошовими потоками для підтримки стабільності.

Таблиця 2.3

Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Лантманнен Акса»
за 2022 - 2024 рр., тис. грн. [47]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення		Темп зміни, %		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	561331	702562	868570	141231	166008	125,16	123,63	154,73
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	410911	521170	618270	110259	97100	126,83	118,63	150,46
Валовий прибуток (збиток)	150420	181392	250300	30972	68908	120,59	137,99	166,4
Інші операційні доходи	24202	6719	6385	-17483	-334	27,76	95,03	26,38
Адміністративні витрати	26432	30803	42207	4371	11404	16,54	137,02	159,68
Витрати на збут	97677	127100	148851	29423	21751	30,12	117,11	152,39
Інші операційні витрати	4195	4684	7679	489	2995	116,53	163,94	183,05

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	46318	25524	57948	-20794	32424	55,11	227,03	125,11
Інші фінансові доходи	28	0	0	-28	0	-100	-	-100
Інші доходи	0	0	4633	0	4633	-	-	-
Фінансові витрати	29890	21567	24910	-8323	3343	72,15	115,5	83,34
Інші витрати	11750	7291	5488	-4459	-1803	62,05	74,73	46,71
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	4706	-3334	32183	-8040	35517	-70,85	-965,3	683,87
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2475	1306	7603	-1169	6297	50,77	582,16	307,19
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	2231	-4640	24580	-6871	29220	-07,98	-529,74	1001,75

Згідно табл.2.3, протягом трьох років спостерігалось стабільне зростання чистого доходу від реалізації продукції, який у 2023 році зріс на понад 25% у порівнянні з 2022 роком, а у 2024 — ще на майже 24%. Така динаміка свідчить про активізацію збутової діяльності підприємства, розширення ринків збуту або зростання обсягів виробництва. Водночас собівартість реалізованої продукції також збільшувалась: у 2023 році — на понад 26%, а у 2024 — ще на майже 19%. Вищі темпи зростання доходів порівняно із собівартістю в 2024 році забезпечили суттєве зростання валового прибутку, який зріс із 150,4 млн грн у 2022 році до 250,3 млн грн у 2024 році, що є зростанням на понад 66%.

Проте загальний позитив від збільшення прибутку було частково нівельовано зменшенням інших операційних доходів, які у 2023 році скоротилися майже в чотири рази, а в 2024 році залишилися на низькому рівні. Це свідчить про зменшення додаткових джерел надходжень, не пов'язаних безпосередньо з основною діяльністю. У той же час адміністративні витрати та витрати на збут зросли, що, ймовірно, пов'язано із загальним розширенням діяльності, зростанням цін на ресурси, підвищенням заробітної плати та

витратами на маркетинг. Особливо суттєво збільшилися витрати на збут: на понад 50% за два роки, що може свідчити про агресивну маркетингову політику або вихід на нові ринки.

Незважаючи на загальне зростання доходів і валового прибутку, фінансовий результат від операційної діяльності демонстрував нестабільність. У 2023 році прибуток зменшився більш ніж удвічі порівняно з 2022 роком. Лише у 2024 році відбулося відновлення і зростання операційного прибутку до 57,9 млн грн, що свідчить про відновлення ефективності операційної діяльності. Це зростання було забезпечено не лише збільшенням доходів, але й відносно повільнішим приростом витрат.

У структурі інших доходів і витрат також мали місце важливі зміни. Інші фінансові доходи були нульовими у 2023 і 2024 роках, а з 2024 року з'явилася стаття "інші доходи", що склала понад 4,6 млн грн — можливо, це одноразове надходження від реалізації активів або інші неопераційні прибутки. Фінансові витрати знизились у 2023 році, але в 2024 році знову зросли, що може бути пов'язано із залученням нових кредитів на фінансування діяльності. Зменшення інших витрат упродовж двох років свідчить про оптимізацію супутніх витрат або списання нерелевантних статей.

Найбільш разюча динаміка простежується у фінансовому результаті до оподаткування. У 2022 році підприємство було прибутковим, але у 2023 році зазнало збитків у розмірі понад 3,3 млн грн, що стало результатом поєднання зменшення операційного прибутку та відсутності додаткових доходів. Однак у 2024 році компанія вийшла на високий рівень прибутковості — фінансовий результат до оподаткування склав понад 32 млн грн, що є майже семикратним перевищенням рівня 2022 року. Відповідно зросли і податкові витрати, які у 2024 році збільшилися майже вшестеро порівняно з 2023 роком.

Чистий фінансовий результат демонструє найяскравіше зростання: після збитку у 2023 році компанія у 2024 році отримала чистий прибуток у розмірі 24,6 млн грн, що є понад у 11 разів вищим показником порівняно з прибутком

2022 року. Це свідчить про ефективну адаптацію до змін зовнішнього середовища, активне управління доходами та витратами, а також про підвищення загальної фінансової стійкості підприємства.

Загалом, аналіз фінансових результатів ПрАТ «Лантманнен Акса» за три роки свідчить про поступове зростання обсягів діяльності, суттєве зміцнення прибутковості в 2024 році після спадів у 2023-му, а також про зростаючу чутливість результатів до змін у витратній структурі та сторонніх доходах.

Таблиця 2.4

Динаміка показників ліквідності ПрАТ «Лантманнен Акса»
за 2022 - 2024 рр. [47]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	2,15	1,94	1,24	-0,21	-0,7	-0,91
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,43	1,5	0,9	0,07	-0,6	-0,53
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,36	0,21	0,08	-0,15	-0,13	-0,28
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	1,65	2,1	1,78	0,45	-0,32	0,13

У період з 2022 по 2024 рік у ПрАТ «Лантманнен Акса» спостерігається погіршення показників ліквідності. Коефіцієнт поточної ліквідності знизився з 2,15 у 2022 році до 1,24 у 2024 році, що свідчить про зменшення здатності підприємства своєчасно покривати короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів. Аналогічна тенденція простежується і в коефіцієнті швидкої ліквідності, який спочатку дещо зріс у 2023 році до 1,5, але потім різко впав до 0,9 у 2024 році, вказуючи на зниження рівня найбільш ліквідних активів без урахування запасів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності також демонструє спад, зменшуючись з 0,36 у 2022 році до 0,08 у 2024 році, що свідчить про суттєве зниження грошових коштів і їх еквівалентів у структурі оборотних активів. Це може свідчити про можливі проблеми з покриттям негайних зобов'язань. Водночас співвідношення короткострокової

дебіторської та кредиторської заборгованості зросло з 1,65 у 2022 році до 2,1 у 2023 році, що свідчить про покращення структури дебіторської заборгованості відносно кредиторської, але в 2024 році цей показник знизився до 1,78, що може вказувати на певне погіршення у сфері управління дебіторською заборгованістю. Загалом, зниження основних коефіцієнтів ліквідності свідчить про погіршення платоспроможності підприємства і потребує уваги у сфері фінансового управління для запобігання можливим фінансовим ризикам.

Таблиця 2.5

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Лантманнен Акса»
за 2022 - 2024 рр. [47]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Власні обігові кошти, тис. грн.	50 664	39 917	50 774	-10 747	10 857	110
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,2	0,15	0,15	-0,05	0	-0,05
Маневреність власних оборотних коштів	0,86	0,73	0,44	-0,13	-0,29	-0,42
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	0,59	0,65	0,57	0,06	-0,08	-0,02
Коефіцієнт фінансової автономії	0,45	0,41	0,4	-0,04	-0,01	-0,05
Коефіцієнт фінансової залежності	2,21	2,42	2,48	0,21	0,06	0,27
Коефіцієнт фінансового левериджу	1,21	1,42	1,48	0,21	0,06	0,27
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,3	0,24	0,27	-0,06	0,03	-0,03
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,58	0,6	0,96	0,02	0,36	0,38
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,68	0,65	0,43	-0,03	-0,22	-0,25
Коефіцієнт мобільності активів	2,15	2,19	2,39	0,04	0,2	0,24

У період з 2022 по 2024 рік у ПрАТ «Лантманнен Акса» відбулися певні зміни показників фінансової стійкості. Власні обігові кошти знизилися у 2023 році до 39 917 тис. грн., але у 2024 році відновилися і навіть трохи перевищили

рівень 2022 року, досягнувши 50 774 тис. грн. Проте коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами залишався на низькому рівні — 0,15 у 2023 і 2024 роках, що на 0,05 менше порівняно з 2022 роком, свідчаючи про недостатню забезпеченість оборотних активів власними джерелами фінансування. Маневреність власних оборотних коштів знизилася з 0,86 у 2022 році до 0,44 у 2024 році, що свідчить про зменшення частки власних коштів, які підприємство може вільно використовувати для фінансування оборотних потреб. Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів коливався, збільшившись у 2023 році до 0,65, але знизившись у 2024 році до 0,57, що вказує на нестабільність у фінансуванні запасів власним капіталом. Коефіцієнт фінансової автономії знизився з 0,45 у 2022 році до 0,4 у 2024 році, демонструючи зменшення частки власного капіталу у структурі фінансування підприємства. Водночас коефіцієнт фінансової залежності зростає, досягнувши 2,48 у 2024 році, що свідчить про збільшення частки позикових коштів. Аналогічна тенденція простежується в коефіцієнті фінансового левериджу, який підвищився з 1,21 у 2022 році до 1,48 у 2024 році, вказуючи на більший рівень фінансового ризику. Коефіцієнт маневреності власного капіталу дещо знизився за цей період, хоча у 2024 році спостерігалось незначне зростання порівняно з 2023 роком. Коефіцієнт короткострокової заборгованості різко зріс у 2024 році, досягши 0,96, що вказує на значне збільшення короткострокових зобов'язань підприємства. Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій) знизився з 0,68 у 2022 році до 0,43 у 2024 році, що свідчить про послаблення здатності підприємства забезпечувати інвестиції власними ресурсами. Водночас коефіцієнт мобільності активів зростає протягом усього періоду, досягнувши 2,39 у 2024 році, демонструючи покращення в управлінні активами та їх здатності швидко перетворюватися на гроші. Загалом, дані свідчать про зростання фінансових ризиків, посилення залежності від позикових коштів і зниження фінансової

автономії підприємства, що потребує посиленої уваги до управління капіталом та зобов'язаннями.

Таблиця 2.6

Показники ділової активності ПрАТ «Лантманнен Акса»
(показники оборотності) [47]

Показники	Рік		Абсолютне відхилення
	2023	2024	2024 / 2023
Оборотність власного капіталу, обороти	4,19	4,89	0,7
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	1,81	1,99	0,18
Віддача оборотних активів, обороти	6,33	7,14	0,81
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	2,64	2,86	0,22
Період одного обороту оборотних активів, днів	136,25	125,77	-10,48
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	7,04	8,17	1,13
Період одного обороту запасів, днів	51,13	44,05	-7,08
Коефіцієнт оборотності готової продукції, обороти	-	-	-
Період одного обороту готової продукції, дні	-	-	-
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	4,55	4,31	-0,24
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	79,15	83,6	4,45
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти	6,38	5,87	-0,51
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	56,45	61,38	4,93
Період виробничого циклу, днів	-	-	-
Період операційного циклу, днів	130,27	127,65	-2,62
Період фінансового циклу, днів	73,82	66,27	-7,55

У 2024 році порівняно з 2023 роком показники ділової активності ПрАТ «Лантманнен Акса» демонструють загальне покращення оборотності. Оборотність власного капіталу зросла з 4,19 до 4,89 оборотів, що свідчить про більш ефективне використання власних коштів для генерування прибутку. Аналогічно, оборотність активів збільшилася з 1,81 до 1,99 оборотів, що вказує на підвищення загальної продуктивності активів підприємства.

Показник віддачі піднявся з 6,33 до 7,14 оборотів, а коефіцієнт оборотності оборотних активів збільшився з 2,64 до 2,86 оборотів, що свідчить

про зростання ефективності використання як основних, так і оборотних засобів. Період одного обороту оборотних активів скоротився на 10,48 днів, з 136,25 до 125,77, що означає швидше оновлення оборотних засобів.

Оборотність запасів зросла з 7,04 до 8,17 оборотів, а період одного обороту запасів зменшився на 7,08 днів — з 51,13 до 44,05, що свідчить про покращення управління запасами та зниження часу їх утримання. Водночас коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості трохи знизився з 4,55 до 4,31 оборотів, а період погашення дебіторської заборгованості збільшився на 4,45 днів, що може вказувати на деяке уповільнення в надходженні коштів від клієнтів.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості також знизився з 6,38 до 5,87 оборотів, при цьому період погашення кредиторської заборгованості зріс на 4,93 днів, що свідчить про більш тривале використання кредиторської заборгованості як джерела фінансування.

Період операційного циклу скоротився на 2,62 днів, з 130,27 до 127,65, а фінансовий цикл — на 7,55 днів, з 73,82 до 66,27, що вказує на підвищення ефективності загального виробничо-фінансового процесу.

Таблиця 2.7

Динаміка показників рентабельності ПрАТ «Лантманнен Акса» [47]

Показники	Рік			Абсолютне відхилення		
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2024 / 2022
Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), %	26,8	25,82	28,82	-0,98	3	2,02
Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), %	8,25	3,63	6,67	-4,62	3,04	-1,58
Рентабельність продажів за чистим прибутком (чиста маржа), %	0,4	-0,66	2,83	-1,06	3,49	2,43
Операційна рентабельність витрат, %	8,59	3,73	7,09	-4,86	3,36	-1,5

У період з 2022 по 2024 роки рентабельність ПрАТ «Лантманнен Акса» демонструє певні коливання з тенденцією до покращення у 2024 році

порівняно з 2023-м. Рентабельність продажів за валовим прибутком у 2023 році трохи знизилася на 0,98 відсоткових пунктів порівняно з 2022 роком і становила 25,82%, однак у 2024 році зросла на 3 пункти і досягла 28,82%, що на 2,02% вище рівня 2022 року. Це свідчить про підвищення ефективності виробничої діяльності та кращий контроль над собівартістю продукції.

Рентабельність продажів за операційним прибутком у 2023 році знизилася значно — на 4,62% до 3,63%, що відображає погіршення операційної ефективності. Проте у 2024 році показник покращився на 3,04% і склав 6,67%, хоч і залишився на 1,58% нижчим за рівень 2022 року. Це свідчить про відновлення операційної прибутковості, хоча вона ще не досягла докризового рівня.

Рентабельність продажів за чистим прибутком у 2023 році була від'ємною (-0,66%), що свідчить про збитки підприємства в цей період. У 2024 році чиста маржа значно покращилася на 3,49% і склала 2,83%, перевищивши рівень 2022 року на 2,43%, що свідчить про відновлення фінансової стабільності і здатність отримувати чистий прибуток.

Операційна рентабельність витрат також відображає подібну тенденцію: у 2023 році вона значно знизилася порівняно з 2022 роком (на 4,86%), досягши 3,73%, а у 2024 році зросла до 7,09%, однак залишилась на 1,5% нижчою за показник 2022 року.

Таблиця 2.8

Ефективність виробничо-господарської діяльності на ПрАТ

«Лантманнен Акса»

Показник	Рік		
	2022	2023	2024
Віддача, грн/грн	0,02	-0,04	0,20
Місткість, грн/грн	46,66	-25,44	5,09
Матеріаловіддача, грн/грн	0,00	-0,01	0,08
Продуктивність праці, грн/особа	9959,82	-22095,24	114325,58
Витрати на 1 грн реалізованої продукції, коп	73,21	74,18	71,18

Можна зробити висновки, що підприємство демонструє загалом позитивну динаміку розвитку з тенденцією до нарощування активів та активізації фінансово-господарських процесів. Збільшення обсягу балансу свідчить про зміцнення фінансової позиції компанії, при цьому зростання основних засобів і дебіторської заборгованості вказує на поступове оновлення матеріально-технічної бази та розширення обсягів реалізації. Разом з тим, спостерігається скорочення грошових коштів, що може бути пов'язане з активним фінансуванням інвестиційної або операційної діяльності, а також змінами у структурі короткострокових активів. Незважаючи на незначні коливання у складі нематеріальних активів та незавершених інвестицій, загальна картина свідчить про прагнення підприємства до розвитку та адаптації до ринкових умов шляхом перерозподілу ресурсів, підтримки виробничого потенціалу та забезпечення фінансової стійкості.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТАН ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА»

3.1. Організація бухгалтерського обліку виробничих запасів

Організація обліку виробничих запасів на підприємстві є складним і відповідальним процесом, що охоплює увесь цикл від моменту надходження матеріалів до їх вибуття у виробництво чи списання.

Використання запасів у виробництві фіксується через оформлення вимог-накладних, які підтверджують передачу матеріалів у відповідні виробничі підрозділи. Ці документи мають бути підписані матеріально відповідальними особами та погоджені із начальником зміни або виробничого цеху. У системі обліку такі операції автоматично зменшують залишки на складах і формують облікові записи у витратних рахунках, зокрема у складі собівартості продукції. Це дозволяє здійснювати щоденний контроль за рівнем запасів та оперативно реагувати на відхилення від норм витрат.

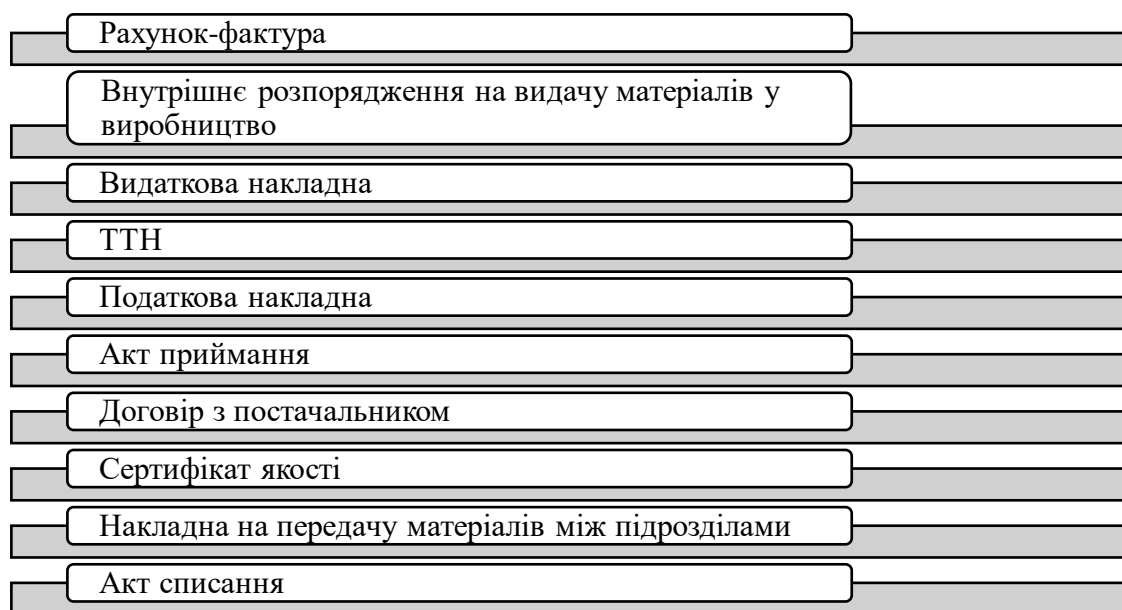

Рис.3.1. Первинні документи надходження та вибуття запасів ПрАТ «Лантманнен Акса»

**Джерело: складено автором*

Основними підставами для списання є: передача у виробництво відповідно до затверджених норм, закінчення строку зберігання, псування або пошкодження під час транспортування, зміна фізико-хімічних властивостей, які унеможливають подальше використання у виробничому процесі [17].

Для підприємства харчової галузі, зокрема такого як ПрАТ «Лантманнен Акса», важливою вимогою є дотримання принципу простежуваності: кожна партія сировини повинна мати маркування, яке дозволяє ідентифікувати її в готовій продукції. Це реалізується через систему штрих-кодування, яка інтегрована в загальну систему обліку. Таким чином, у випадку виявлення браку чи проблем із якістю є можливість простежити походження сировини та вжити відповідних заходів.

ПрАТ «Лантманнен Акса» реалізує чітко структуровану систему контролю за рухом виробничих запасів, що базується на тісній взаємодії між бухгалтерською службою та складськими підрозділами. Внутрішній документообіг регламентується інструкцією з обліку матеріальних цінностей, де закріплені форми документів, порядок їх оформлення, маршрути передачі, строки обробки та відповідальні особи. Це забезпечує узгодженість дій усіх залучених працівників і дозволяє уникнути дублювання або втрати інформації.

Контроль за цільовим використанням запасів здійснюється шляхом порівняння фактичного витрачання з нормативами, установленими технологічною службою. Наприклад, для кожного виду готової продукції розроблена рецептура з фіксованими нормами витрат сировини та допоміжних матеріалів. Бухгалтерія здійснює аналітичний облік не лише за видами матеріалів, але й за їхнім призначенням, що дозволяє формувати калькуляційні карти, оцінювати відхилення фактичних витрат від планових і виявляти можливі нераціональні витрати або втрати.

У структурі бухгалтерської служби виділена окрема група, яка відповідає за облік виробничих запасів. Цей підрозділ опрацьовує первинну документацію, формує щоденні обороти за рахунками, здійснює

інвентаризаційні звірки, складає внутрішні звіти про рух матеріалів, а також взаємодіє з матеріально відповідальними особами. Усі ці дії спрямовані на забезпечення достовірності інформації, яка відображається в обліку та фінансовій звітності.

Одним із ключових інструментів контролю є автоматизоване ведення карток аналітичного обліку матеріалів. У системі 1с кожен номенклатурний елемент має власну картку, в якій відображаються залишки на складах, рух у розрізі дат і контрагентів, документи надходження і списання.

Переваги використання 1С для обліку запасів:

1. Автоматизація облікових операцій, зменшення ручної роботи.
2. Швидке і точне формування документів (накладних, ордерів, звітів).
3. Повний контроль за рухом запасів на всіх етапах.
4. Ведення обліку за складами, партіями, серіями, термінами придатності.
5. Можливість аналізу залишків і потреб у запасах у реальному часі.
6. Інтеграція з іншими системами (бухгалтерією, продажами, закупівлями).
7. Підвищення точності обліку і зменшення ризику помилок.
8. Забезпечення відповідності нормам і стандартам обліку.
9. Зручність у формуванні аналітичних звітів для прийняття управлінських рішень.
10. Підтримка багатоскладського обліку і обліку по різних підрозділах.

Складський облік виробничих запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса» є ключовим елементом загальної системи обліку, адже саме на цьому етапі відбувається контроль фізичного руху матеріальних ресурсів, їх фактичної наявності та умов зберігання. Організація обліку на складах побудована відповідно до принципу наскрізної інтеграції облікових та логістичних

процесів. Кожен склад підприємства виконує функції приймання, зберігання та відпуску матеріалів, що надходять або переміщуються між цехами. В системі обліку для кожного складу визначено перелік матеріалів, що зберігаються, їхній код, одиницю виміру, місце розташування, партію та термін придатності (для харчових інгредієнтів). Картки обліку матеріалів ведуться в електронній формі, а операції з надходження, переміщення, списання чи повернення фіксуються в режимі реального часу.

Особливу роль у забезпеченні достовірності обліку відіграє метод оцінки запасів. ПрАТ «Лантманнен Акса» застосовує метод середньозваженої собівартості, що відповідає вимогам НП(С)БО 9 та є найбільш прийнятним для підприємств, які працюють з великою кількістю номенклатурних позицій. Цей метод дозволяє уникнути суттєвих коливань собівартості та є ефективним в умовах постійного поповнення запасів. Середньозважена собівартість обчислюється автоматично у системі обліку після кожного надходження, з урахуванням наявних залишків і нових цін постачання.

Застосування обраного методу оцінки впливає на величину виробничих витрат, а отже — на собівартість продукції та фінансовий результат. Наприклад, у період 2023–2024 років підприємство зіткнулося з коливанням закупівельних цін на зернові, що спричинило певні зміни у собівартості готової продукції. Водночас метод середньозваженої оцінки дозволив вирівняти ці коливання у звітності, мінімізуючи вплив цінових сплесків на результати діяльності. Це особливо важливо в умовах інфляційного тиску, де правильний вибір методу оцінки може суттєво змінити фінансові показники.

Для забезпечення прозорості та точності інформації про рух запасів у системі застосовується партійний облік. Це означає, що кожне надходження оформлюється окремою партією, якій присвоюється індивідуальний номер, дата та ціна. У випадку використання запасів із кількох партій одночасно, система автоматично розраховує середньозважену собівартість для

відповідного дня. Такий підхід дозволяє зберігати простежуваність руху матеріалів та запобігати змішуванню партій із різними характеристиками.

На дату складання фінансової звітності ПрАТ «Лантманнен Акса» оцінка запасів здійснюється відповідно до принципу найменшої з двох величин — первісної вартості або чистої вартості реалізації. Такий підхід відповідає вимогам НП(С)БО 9 і забезпечує об'єктивне відображення активів у балансі. У випадках, коли спостерігається знецінення окремих партій запасів (наприклад, через втрату споживчих властивостей, пошкодження чи перевищення терміну зберігання), підприємство здійснює їх дооцінку або часткове списання. Це особливо актуально для харчових продуктів, де контроль за строками придатності має критичне значення.

У разі виявлення пошкоджених або прострочених запасів відповідальні особи складають відповідні акти, які є підставою для бухгалтерського відображення витрат. Такі операції зазвичай обліковуються на рахунку 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» або 943 «Собівартість реалізованої продукції» — залежно від характеру і причини втрати. З огляду на те, що підприємство використовує партійний облік і веде щоденний контроль за залишками, випадки таких втрат є поодинокими й не мають системного характеру.

Облік залишків на складі узгоджується із фізичною наявністю запасів шляхом періодичних звірок та щорічної інвентаризації. Підприємство проводить планові інвентаризації перед складанням річної звітності або у випадку зміни матеріально відповідальних осіб. Процес інвентаризації передбачає створення інвентаризаційної комісії, проведення фактичного обліку на складі, заповнення інвентаризаційних описів та звірку із даними обліку. За результатами оформлюються акти розбіжностей, які розглядаються фінансовою службою, а виявлені надлишки чи нестачі відображаються в обліку з відповідним економічним обґрунтуванням.

Додатковим інструментом контролю є аналітична звітність, яка формується на щотижневій або щомісячній основі. Звіти включають інформацію про оборотність запасів, середній строк зберігання, вартість нереалізованих залишків, відхилення між запланованими та фактичними витратами матеріалів. Це дозволяє керівництву підприємства своєчасно виявляти проблемні позиції, ухвалювати рішення про оптимізацію асортименту або перегляд умов закупівлі.

Формування облікової політики ПрАТ «Лантманнен Акса» у частині руху запасів передбачає чітке визначення методів оцінки, меж відповідальності, порядку документування та періодичності контролю. Усі положення зафіксовані у внутрішніх регламентах, які є обов'язковими для дотримання всіма працівниками підприємства. Це створює єдиний підхід до обліку і дозволяє зменшити вплив суб'єктивного фактору на формування облікової інформації.

Процедура списання включає складання акта списання, який оформлюється матеріально відповідальною особою у присутності представника бухгалтерської служби та (за потреби) інженера з якості. У разі списання з технічних причин до акта додається висновок лабораторії або технологічного підрозділу, що підтверджує неможливість використання запасів. Така документація є підставою для бухгалтерських записів, які здійснюються на відповідних рахунках залежно від характеру витрат.

Списання на виробництво відображається на рахунках 23 «Виробництво» або 91 «Загальновиробничі витрати» залежно від призначення матеріалів. Якщо йдеться про браковану або пошкоджену сировину, яка не може бути використана повторно, то її вартість списується на рахунок 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей». У випадку надлишків, виявлених під час інвентаризації, їх вартість визнається як інші операційні доходи на рахунку 719.

Основні бухгалтерські проведення з обліку виробничих запасів [47]

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Придбання виробничих запасів -на купівельну вартість	20	631
	-на суму податкового кредиту з ПДВ	641	631
2	Сплата постачальнику за виробничі запаси	631	301 або 311
3	Перераховано постачальнику передоплату за матеріали - на купівельну вартість оплачених матеріалів	371	311
	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	644
	Оприбутковано попередньо оплачені виробничі запаси	201	631
	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ	644	631
	Взаємозалік за рахунками	631	371
4	Передача матеріалів у виробництво	231	20
5	Реалізація надлишкових матеріалів	361	20
6	Собівартість реалізованих запасів	943	20
7	Списання у разі псування або нестачі	947	20

Особливу увагу підприємство приділяє питанням обліку морально застарілих запасів. У разі, якщо певні матеріали довгий час не використовуються у виробництві, відсутній попит або змінилася технологія виготовлення продукції, такі запаси підлягають аналізу на предмет доцільності подальшого зберігання. На підставі рішення керівництва вони можуть бути списані повністю або частково, що відображається у відповідних регістрах обліку. Після списання такі матеріали, за можливості, реалізуються як вторинна сировина або утилізуються згідно з чинним законодавством.

Таким чином, процес документування, інвентаризації та списання запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса» організовано на високому рівні та відповідає вимогам нормативного законодавства. Забезпечення належного оформлення кожної операції, чіткий контроль за відповідністю фактичних і

облікових залишків, а також регулярне оновлення облікової інформації сприяють формуванню достовірної фінансової звітності та ефективному управлінню матеріальними ресурсами.

3.2. Аналіз ефективності використання виробничих запасів

Основними видами запасів підприємства є зернові культури, інгредієнти для виготовлення харчових продуктів (цукор, сіль, мед, сушені фрукти, горіхи), пакувальні матеріали, а також паливо і запасні частини для технічного обслуговування обладнання. За даними фінансової звітності, у 2024 році обсяг запасів становив 89 437 тис. грн, що на 44,6% більше порівняно з 2023 роком, коли він був 61 858 тис. грн. Це зростання вказує на активізацію виробничої діяльності та, відповідно, збільшення обсягу закупівель.

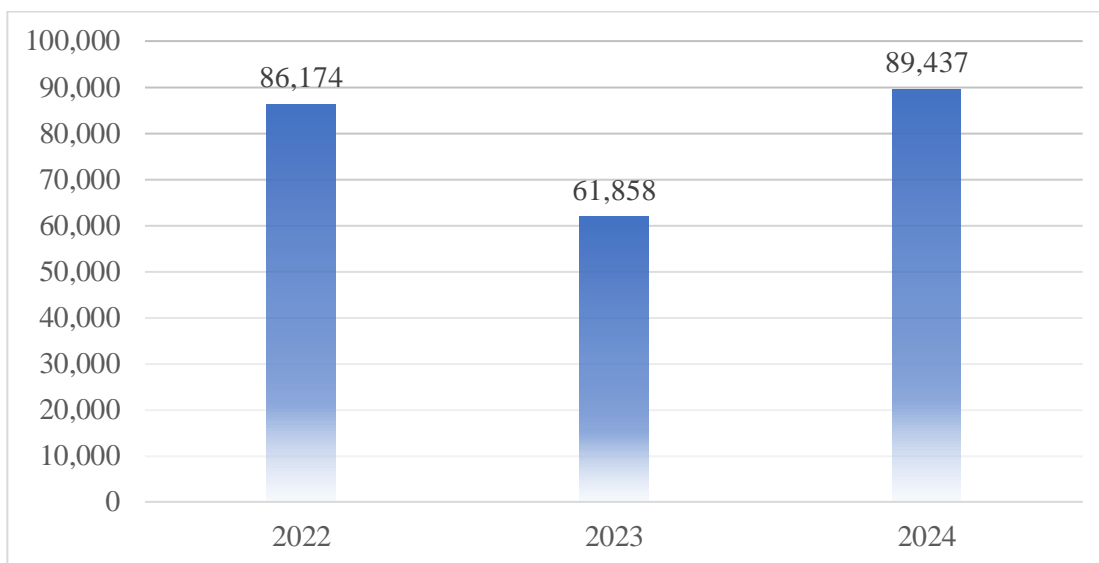

Рис.3.2. Динаміка запасів ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2024 рр.

**Джерело: складено автором [47]*

Оцінка ефективності використання виробничих запасів передбачає комплексне дослідження їхнього руху, структури, співвідношення із виробничими показниками та впливу на фінансовий результат.

Аналіз вагомості виробничих запасів на
ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2024рр [47]

Показники	Рік		Абсолютне відхилення
	2023	2024	
Запаси, тис. грн	61858	89437	27579
Оборотні активи, тис. грн	274508	332402	57894
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	521170	618270	97100
Частка виробничих запасів собівартості реалізованої продукції, %	7,04	8,17	1,13
Частка запасів у загальному обсязі оборотних активів, %	22,5	26,9	4,4

За аналізований період запаси збільшилися на 27 579 тис. грн, або на 44,6%, що свідчить про зростання обсягів заготовлених матеріалів, сировини або готової продукції. У той же час оборотні активи підприємства зросли на 57 894 тис. грн, а частка виробничих запасів у їх структурі підвищилась з 22,5% до 26,9%. Це свідчить про збільшення значущості запасів у загальному оборотному капіталі, що може бути результатом активнішої підготовки до виробничого процесу або впливу інфляційних чинників.

Частка виробничих запасів у собівартості реалізованої продукції також зросла — з 7,04% у 2023 році до 8,17% у 2024, що може свідчити про збільшення матеріалоємності продукції або зміну цін на сировину. Водночас спостерігається суттєве зниження питомої ваги запасів у чистому доході від реалізації: з 13,33% до 3,64%. Це може свідчити про значне зростання доходів порівняно зі зростанням запасів, або про підвищення ефективності реалізації продукції.

У цілому, аналіз свідчить про посилення ролі виробничих запасів у діяльності підприємства, що потребує подальшого моніторингу з метою

забезпечення ефективного управління оборотними активами та контролю над їх оптимальним рівнем.

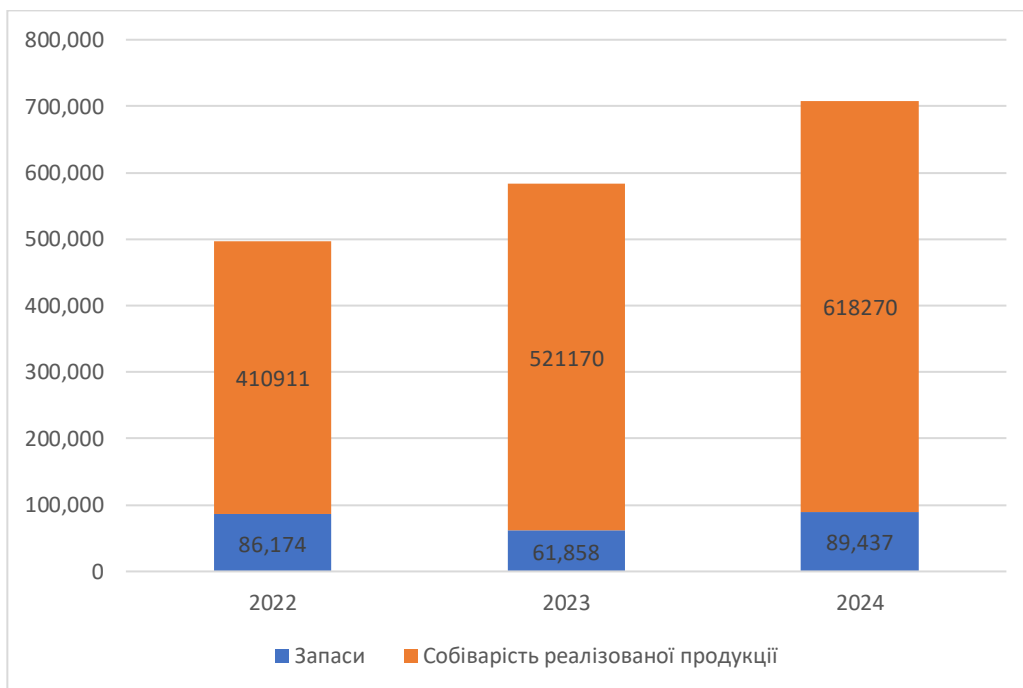

Рис.3.3. Доля запасів у собівартості реалізованої продукції ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2022-2024 р.

**Джерело: складено автором [47]*

Період одного обороту запасів обчислюється як відношення кількості днів у періоді до коефіцієнта оборотності. У 2023 році цей показник становив 51,13 днів, а в 2024 році зменшився до 44,05 днів. Це свідчить про те, що підприємству потрібно менше часу для реалізації запасів, що позитивно впливає на фінансову стійкість, знижує складські витрати та ризики морального старіння сировини. Скорочення циклу обороту на 7 днів — важливий результат, який досягається за рахунок оптимізації закупівель, планування виробництва та системи постачання.

У 2024 році фінансовий цикл ПрАТ «Лантманнен Акса» скоротився з 73,82 днів до 66,27, що також пов'язано зі зменшенням періоду обороту запасів. Такий тренд вказує на посилення загальної платоспроможності підприємства та зростання оборотності капіталу.

Згідно з фінансовою звітністю, у період з 2022 по 2024 рік відбулося істотне зростання загального обсягу запасів. Так, якщо у 2022 році вони становили 86 174 тис. грн, то у 2023 році знизились до 61 858 тис. грн (на 28,2%), після чого у 2024 році зросли до 89 437 тис. грн (на 44,6% порівняно з 2023-м і на 3,8% у порівнянні з 2022 роком). Така динаміка свідчить про гнучкість у політиці управління запасами, зокрема про готовність до зменшення залишків у разі зниження попиту або ризику надмірного накопичення, а також про здатність оперативно нарощувати ресурси у період активного виробництва.

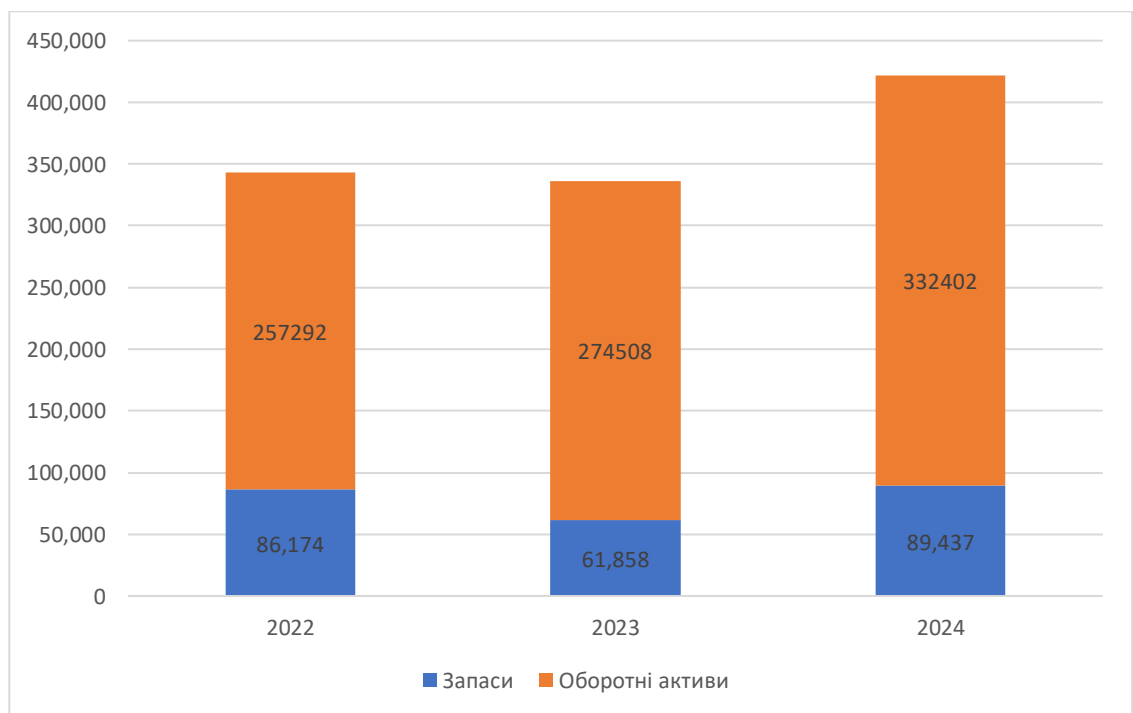

Рис.3.4. Частка запасів у загальному обсязі оборотних активів ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2022-2024 р.

**Джерело: складено автором [47]*

Частка запасів у загальному обсязі оборотних активів становила 33,5% у 2022 році, 22,5% у 2023 році та 26,9% у 2024 році. Хоча цей показник коливався, він залишався в допустимих межах, що свідчить про відсутність проблем із надмірним заморожуванням капіталу у вигляді матеріалів.

Натомість зростання дебіторської заборгованості вимагало переорієнтації ресурсів, що частково пояснює зменшення запасів у 2023 році.

Виробничі запаси є безпосереднім джерелом формування витрат на виготовлення продукції, а отже — ключовим фактором, що впливає на фінансові результати діяльності підприємства. На прикладі ПрАТ «Лантманнен Акса» чітко простежується взаємозв'язок між рівнем і динамікою запасів, собівартістю реалізованої продукції, обсягами виробництва та чистим фінансовим результатом.

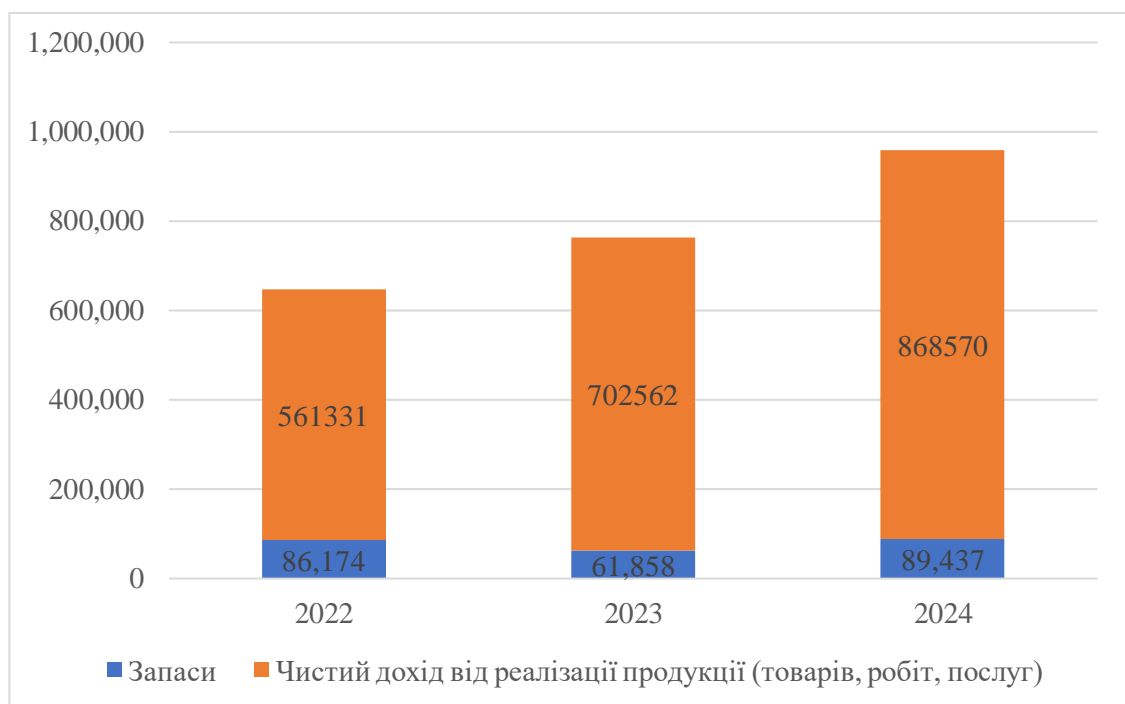

Рис.3.5. Частка запасів у чистому доході від реалізації продукції ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2022-2024 р.

**Джерело: складено автором [47]*

Протягом 2022–2024 років підприємство демонструвало зростання чистого доходу: з 561 331 тис. грн у 2022 році до 868 570 тис. грн у 2024 році. Одночасно з цим спостерігалось збільшення собівартості реалізованої продукції, яка зросла з 410 911 тис. грн до 618 270 тис. грн. Це свідчить про зростання обсягів виробництва, що, у свою чергу, вимагало більшого залучення виробничих запасів. Водночас варто зазначити, що темпи зростання

доходу випереджали темпи зростання витрат, що забезпечило позитивну динаміку валового прибутку — з 150 420 тис. грн до 250 300 тис. грн.

Важливим є аналіз співвідношення між обсягами запасів та фінансовими результатами. У 2023 році запаси суттєво скоротилися (на 28,2%), що могло б спричинити проблеми з безперервністю виробництва. Однак підприємству вдалося не лише уникнути зниження доходу, а й забезпечити його приріст — завдяки оптимізації залишків, запровадженню гнучкого графіка закупівель і покращенню логістичних процесів. Це вказує на ефективне управління виробничими запасами як фактором зниження операційних витрат.

Важливим аспектом є вплив запасів на операційний і чистий прибуток. У 2023 році, попри зростання доходів, фінансовий результат від операційної діяльності знизився до 25 524 тис. грн, що пояснюється підвищенням адміністративних та збутових витрат. У 2024 році, на тлі зростання запасів до 89 437 тис. грн, операційний прибуток зріс удвічі — до 57 948 тис. грн. Це дозволяє припустити, що збільшення обсягів запасів було економічно виправданим і стало запорукою стабільного виробничого циклу, уникнення простоїв та затримок.

Крім того, рівень запасів впливає на ліквідність та структуру фінансування. У 2024 році на тлі зростання запасів погіршилися показники поточної та абсолютної ліквідності, що свідчить про потребу в уважному балансуванні між фінансовою стабільністю та рівнем матеріальних ресурсів. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності знизився з 2,15 у 2022 році до 1,24 у 2024 році, а коефіцієнт абсолютної ліквідності — з 0,36 до 0,08. Це означає, що надмірне накопичення запасів може створювати ризики у сфері розрахунків і фінансового менеджменту.

Особливої уваги заслуговує аналіз динаміки та структури виробничих запасів що наведені в табл. 3.3 та табл. 3.4. Загалом аналіз свідчить про зростання вартості більшості складових виробничих запасів, що потребує

постійного контролю за ефективністю їх використання, зокрема в умовах нестабільної економічної ситуації та цінових коливань на ринку ресурсів.

Таблиця 3.3

Аналіз динаміки виробничих запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса»
за 2023-2024 роки

№	Показник	Роки		Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
		2023	2024		
1	2	3	4	5	6
1	Вартість переробленої сировини, тис. грн.	7413	8421	1008	113,60
2	Вартість використаних основних, допоміжних матеріалів, тис. грн.	8957	9103	146	101,63
3	Вартість використання палива, тис. грн	9286	9788	502	105,41
4	Вартість використання енергії, тис. грн.	10754	10389	-365	96,61
5	Вартість матеріальних витрат, тис. грн.	409549	480481	70932	117,32

Найбільше абсолютне зростання показала загальна сума матеріальних витрат, яка зросла на 70932 тис. грн, або на 17,32%, що свідчить про розширення виробництва або подорожчання матеріальних ресурсів. Найвищий темп зростання спостерігається за вартістю переробленої сировини, яка зросла на 13,6%, що може вказувати на збільшення обсягів виробництва або зміну структури продукції на користь більш сировиномісткої. Помірне зростання спостерігається також у витратах на основні та допоміжні матеріали на 1,63% та паливо 5,41%. Водночас відзначено зниження витрат на енергію на 365 тис. грн, або на 3,39%, що є позитивною тенденцією і може свідчити про підвищення енергоефективності виробничих процесів.

Попри загальне зростання вартості виробничих запасів на 72 223 тис. грн або на 16,2%, частка основних складових, таких як перероблена сировина, паливо, основні й допоміжні матеріали та енергія, у загальному обсязі витрат зменшилася. Водночас питома вага загальних матеріальних витрат зросла з 91,84% у 2023 році до 92,72% у 2024 році. Це свідчить про те, що хоча окремі елементи структури зменшили свою вагу, загальна матеріаломісткість виробництва зросла, можливо, за рахунок інших видів матеріальних витрат, не розкритих у таблиці.

Таблиця 3.4

Аналіз структури виробничих запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса»
за 2023-2024 роки

№	Показник	Роки		Питома вага, %		Абсолютне відхилення
		2023	2024	2023	2024	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Вартість переробленої сировини, тис. грн.	7413	8421	1,66	1,63	-0,03
2.	Вартість використаних основних, допоміжних матеріалів, тис. грн.	8957	9103	2,01	1,76	-0,25
3.	Вартість використання палива, тис. грн	9286	9788	2,08	1,89	-0,19
4.	Вартість використання енергії, тис. грн.	10754	10389	2,41	2,00	-0,41
5.	Вартість матеріальних витрат, тис. грн.	409549	480481	91,84	92,72	0,88
	Разом	445959	518182	100,00	100,00	0,00

Отже, спостерігається тенденція до зростання ролі матеріальних витрат у виробничому процесі із певним зменшенням питомої ваги традиційних елементів запасів, що потребує додаткового аналізу ефективності використання ресурсів і можливого переорієнтування на енерго- та ресурсозберігаючі технології.

Аналіз ефективності використання виробничих запасів на ПрАТ
«Лантманнен Акса» за 2023-2024 роки

№	Показники	Роки		Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
		2023	2024		
1	2	3	4	5	6
1.	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	702562	868570	166008	123,63
2.	Обсяг переробленої сировини, т	15895	18840	2945	118,53
3.	Вартість переробленої сировини, тис. грн.	7413	8421	1008	113,60
4.	Вартість використаних основних, допоміжних матеріалів, тис. грн.	8957	9103	146	101,63
5.	Вартість використання палива, тис. грн	9286	9788	502	105,41
6.	Вартість використання енергії, тис. грн.	10754	10389	-365	96,61
7.	Вартість матеріальних витрат, тис. грн.	409549	480481	70932	117,32
8.	Матеріаломісткість, грн./грн.	0,58	0,55	-0,03	94,83
9.	Матеріаловіддача, грн./грн.	1,72	1,81	0,09	105,23
10.	Вихід ВП з 1 т переробленої сировини, тис.грн\т	44,2	46,1	1,9	104,30

Таблиця демонструє покращення ефективності використання виробничих запасів на підприємстві у 2024 році порівняно з 2023. Спостерігається зростання чистого доходу від реалізації продукції на 23,6% та обсягу переробленої сировини на 18,5%, що свідчить про розширення виробничої діяльності. Попри зростання матеріальних витрат на 17,32%, матеріаломісткість продукції зменшилася з 0,58 до 0,55 грн/грн, що є позитивним показником ефективності. Одночасно покращилась матеріаловіддача, яка зросла на 5,23%, до 1,81 грн/грн. Також збільшився вихід валової продукції з 1 тони сировини з 44,2 до 46,1 тис. грн, що свідчить

про підвищення продуктивності переробки сировини. У сукупності дані свідчать про ефективніше використання виробничих ресурсів у 2024 році.

Одним із головних аналітичних інструментів у цій сфері є аналіз оборотності запасів, який дає змогу визначити, наскільки швидко підприємство перетворює свої матеріальні ресурси на готову продукцію, а потім — на грошові надходження. Висока оборотність свідчить про раціональне використання ресурсів і ефективну логістику, тоді як її зниження є сигналом для детального дослідження причин накопичення надлишкових запасів.

Таблиця 3.6

Показники оборотності запасів ПрАТ «Лантманнен Акса» [47]

Показники	Рік		Абсолютне відхилення
	2023	2024	
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	2,64	2,86	0,22
Період одного обороту оборотних активів, днів	136,25	125,77	-10,48
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	7,04	8,17	1,13
Період одного обороту запасів, днів	51,13	44,05	-7,08

У межах облікової і фінансової аналітики розраховуються два ключові показники: коефіцієнт оборотності запасів та період одного обороту запасів.

Перший показник визначається як відношення собівартості реалізованої продукції до середньої вартості запасів за період. Для ПрАТ «Лантманнен Акса» цей показник у 2023 році становив 7,04 обороти, а у 2024 році зріс до 8,17, що свідчить про прискорення обігу матеріальних ресурсів. Ріст цього коефіцієнта означає підвищення ефективності використання запасів та зниження потреби у зберіганні надлишкових залишків.

Таким чином, можна зробити висновок, що виробничі запаси є одним із найважливіших факторів формування прибутковості ПрАТ «Лантманнен Акса». Підприємство успішно використовує запаси не лише як ресурс для виготовлення продукції, а й як інструмент стратегічного управління

витратами, продажами та прибутком. Ефективність у цій сфері досягається завдяки застосуванню сучасних методів обліку, автоматизованих систем управління та гнучких управлінських рішень. Позитивні результати підприємства свідчать про високий рівень організації матеріального забезпечення, що забезпечується сучасними автоматизованими системами обліку, гнучким підходом до планування потреб у ресурсах, своєчасною реакцією на зміни ринкової кон'юнктури та чіткою координацією між підрозділами. При цьому спостерігається чітка залежність фінансових показників від змін у структурі та обсягах запасів: у роки скорочення матеріальних ресурсів спостерігалось зниження рентабельності, тоді як при зростанні запасів підприємство досягало кращих фінансових результатів, що підтверджує якість прийнятих управлінських рішень. Водночас у поточній системі управління запасами наявні певні обмеження. Серед них можна виокремити погіршення ліквідності у періоди інтенсивного накопичення запасів, зниження гнучкості фінансових потоків та потенційні ризики морального старіння сировини при перевищенні нормативних залишків. Це свідчить про потребу у зміцненні внутрішнього контролю, вдосконаленні політики нормування та впровадженні механізмів більш точного прогнозування потреб.

3.3. Організація аудиту виробничих запасів

Аудит виробничих запасів на підприємстві є ключовим етапом у процесі зовнішньої або внутрішньої перевірки фінансової звітності, оскільки саме ця категорія активів тісно пов'язана з основною діяльністю, собівартістю продукції та впливає на точність фінансових результатів.

Основою для проведення якісного аудиту є чітке визначення об'єктів перевірки. До них належать не лише фактичні залишки запасів на складах, а й усі операції, пов'язані з їх рухом, відображенням в обліку, оцінкою, списанням

і переоцінкою. Для підприємств харчової галузі особливо важливим є контроль не лише за наявністю, а й за станом запасів — термінами придатності, умовами зберігання, відповідністю внутрішнім стандартам якості.

Джерельна база, яка застосовується при аудиті запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса», наведена в табл.3.7.

Таблиця 3.7

Джерельна база, яка застосовується при аудиті запасів на ПрАТ
«Лантманнен Акса»

Група інформації	Джерела
Первинна документація	Товарно-транспортні накладні, вимоги-накладні, акти приймання, акти на списання, сертифікати якості
Облікові дані	Субрахунки рахунку 20, оборотно-сальдові відомості, картки обліку запасів, обороти по BAS ERP
Звіти про залишки	Інвентаризаційні описи, акти інвентаризації, аналітичні звіти про рух запасів
Внутрішня регламентація	Облікова політика, положення про складський облік, внутрішні інструкції та стандарти
Інформація для аналітичної перевірки	Дані про обсяг виробництва, собівартість реалізованої продукції, норми витрат, калькуляції

Аудит виробничих запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса» ґрунтується не лише на аналізі документів, а й на безпосередньому спостереженні за процесами приймання, зберігання, переміщення та списання матеріалів. Такий підхід дозволяє сформуванню об'єктивну думку про відповідність обліку фактичному стану речей і виключити ризики викривлення даних у фінансовій звітності.

Основні етапи проведення аудиту виробничих запасів передбачає наступні логічні кроки:

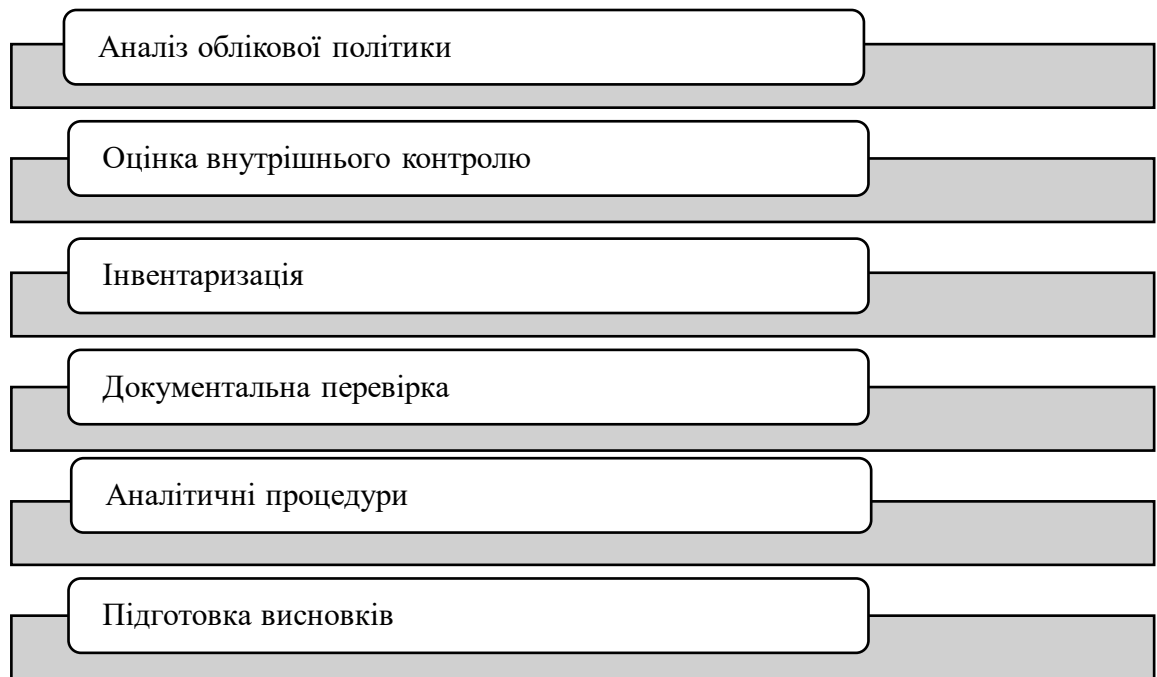

Рис. 3.6 Основні етапи проведення аудиту виробничих запасів

Аудиторська перевірка виробничих запасів на підприємстві передбачає застосування комплексу процедур, які дозволяють оцінити не лише наявність та правильність відображення матеріальних ресурсів у обліку, а й ефективність організації контролю, узгодженість внутрішніх регламентів і відповідність звітності вимогам стандартів. У процесі перевірки ПрАТ «Лантманнен Акса» аудитори зосереджуються на трьох головних напрямках: перевірці повноти облікової інформації, достовірності оцінок і ефективності внутрішньої системи обліку.

Таблиця 3.8

Процедура аудиту виробничих запасів

№	Аудиторська процедура	Мета проведення	Документальне підтвердження
1	2	3	4
1	Перевірка наявності облікової політики щодо запасів	Визначення методів оцінки і списання запасів	Облікова політика підприємства
2	Інвентаризація запасів	Перевірка фактичної наявності запасів	Інвентаризаційні відомості, акти

Продовження таблиці 3.8

1	2	3	4
3	Аналіз документів надходження запасів	Перевірка правильності оформлення та обліку придбання	Накладні, акти приймання-передачі, рахунки-фактури
4	Перевірка документів на списання запасів	Перевірка обґрунтованості та законності вибуття	Лімітно-забірні карти, вимоги-накладні, акти списання
5	Оцінка правильності відображення запасів в обліку	Перевірка відповідності обліку стандартам	Журнали-ордери, головна книга
6	Тестування правильності розрахунку собівартості запасів	Перевірка дотримання методу оцінки (FIFO, середньозважений тощо)	Розрахунки, бухгалтерські реєстри
7	Перевірка руху запасів у розрізі рахунків	Аналіз обґрунтованості змін у залишках	Оборотно-сальдові відомості
8	Перевірка знецінення запасів	Визначення необхідності створення резервів під знецінення	Розрахунки, аналітичні довідки, оцінки експертів
9	Зіставлення даних обліку з податковою звітністю	Перевірка повноти відображення операцій	Податкові накладні, декларації
10	Оцінка внутрішнього контролю в обліку запасів	Визначення надійності системи контролю	Робочі документи аудитора

Для перевірки повноти застосовуються як документальні методи, так і аналітичні процедури. Аудитор досліджує, чи всі надходження матеріалів підтверджено первинними документами, чи всі операції відображено у обліковій системі без пропусків. На підприємстві функціонує наскрізна система реєстрації вхідних накладних через модуль закупівель 1с, що дозволяє автоматично формувати записи у реєстрах і зменшує ризик невідображених надходжень. Підтвердження повноти обліку також здійснюється шляхом звірки даних по складах із аналітичними звітами бухгалтерії.

Перевірка достовірності оцінок проводиться через аналіз застосовуваних методів визначення собівартості запасів. ПрАТ «Лантманнен Акса» використовує метод середньозваженої оцінки, що є допустимим згідно з НП(С)БО 9 та забезпечує збалансованість між точністю і зручністю

розрахунків. Аудитори перевіряють, чи метод застосовується послідовно, чи не змінюється протягом звітного періоду без належного документального оформлення, а також чи правильно розраховуються показники після кожного надходження нової партії.

Аналіз ефективності обліку охоплює вивчення процедур внутрішнього контролю. Аудитори оцінюють, наскільки чітко розмежовані обов'язки між складським персоналом і бухгалтерією, чи зафіксовані маршрути руху документів, чи дотримуються строки обробки інформації. На ПрАТ «Лантманнен Акса» впроваджено декілька рівнів перевірки документів: початковий контроль при надходженні матеріалів, оперативна перевірка на рівні виробничого підрозділу і остаточна реєстрація в бухгалтерії. Це дозволяє мінімізувати ризик помилок і виключити можливість подвійного списання або необґрунтованого включення матеріалів до витрат.

Значна частина процедур пов'язана з участю аудитора в інвентаризації або з аналізом її результатів. Порівняння залишків у бухгалтерському обліку з фактичними даними інвентаризації є базовим способом виявлення розбіжностей. Якщо інвентаризаційна комісія виявляє нестачі чи надлишки, аудитор перевіряє, чи були вони правильно відображені в обліку, чи зафіксовані відповідні бухгалтерські проводки, чи здійснено оцінку втрат, і чи прийнято управлінські рішення щодо відповідальних осіб або утилізації цінностей.

В результаті проведення аудиторської перевірки можуть бути виявлені типові порушення, зокрема:

- завищення залишків запасів в обліку порівняно з фактичною наявністю;
- відсутність первинних документів на списання запасів;
- неправильне відображення операцій у бухгалтерському обліку (невірна оцінка за собівартістю);
- недотримання норм списання матеріалів;

- проведення інвентаризації формально або з порушенням строків;
- відсутність обґрунтованої методики розподілу витрат на матеріали при виробництві продукції.

Таким чином, аудит запасів дозволяє виявити як технічні помилки, пов'язані з обліком і документацією, так і організаційні недоліки, що впливають на ефективність управління. Виявлення типових порушень стає основою для формування рекомендацій щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю і забезпечення достовірності фінансової звітності.

3.4. Удосконалення системи обліку, аналізу і аудиту виробничих запасів на підприємстві

Ефективність системи обліку виробничих запасів на сучасному підприємстві визначається не лише рівнем дотримання нормативних вимог, а й здатністю до адаптації, автоматизації та інтеграції в загальну інформаційну структуру управління. Для ПрАТ «Лантманнен Акса», яке функціонує в умовах високої інтенсивності виробництва та багатомоделного обігу матеріалів, першочергове значення мають точність, швидкість і простежуваність облікових операцій. Саме тому напрями вдосконалення обліку повинні охоплювати як технічну модернізацію процесів, так і організаційно-методичну переорієнтацію на аналітичну функцію обліку.

Одним із ключових напрямів є подальша автоматизація облікових процесів, яка дозволяє не лише зменшити кількість ручних операцій, а й забезпечити комплексний підхід до збору, зберігання й обробки інформації про запаси. Незважаючи на те, що на підприємстві вже впроваджена система BAS ERP, існує потенціал для її розширення, зокрема — інтеграції з виробничими лініями, складуванням та модулем управління якістю. Такий підхід дозволить забезпечити наскрізну простежуваність — від постачальника

до кінцевого продукту, автоматичне оновлення залишків у реальному часі, а також зменшення ризику дублювання або втрати інформації.

Застосування сучасних мобільних рішень, таких як сканування QR-кодів або RFID-міток, може істотно пришвидшити процеси приймання та списання матеріалів, зменшити похибки при обробці первинної інформації та підвищити прозорість складського обліку. Особливо ефективним такий підхід буде у разі великої кількості дрібних партій або матеріалів із коротким строком придатності. Також це сприятиме точнішому контролю за умовами зберігання, що критично важливо для харчової промисловості.

Крім технічного вдосконалення, автоматизація повинна охоплювати і аналітичні функції обліку. Розробка вбудованих інструментів візуалізації залишків, аналізу динаміки, прогнозування потреб у матеріалах дозволить бухгалтерській службі перейти від механічного фіксування даних до управлінської аналітики. Це створює основу для більш точного планування виробництва, ефективного формування бюджету закупівель і уникнення як дефіциту, так і надлишку запасів.

Ще одним вектором удосконалення є автоматизоване формування регламентованої звітності. Незважаючи на високий рівень цифровізації, частина документів усе ще потребує ручного дублювання або перевірки. Впровадження стандартних шаблонів звітів, які інтегруються із загальним обліковим середовищем, дозволить суттєво скоротити час підготовки звітності, знизити ризик арифметичних помилок та підвищити достовірність фінансових показників.

Оптимізація документообігу в обліку виробничих запасів є невід'ємною складовою підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами. На ПрАТ «Лантманнен Акса» процес документообігу вже частково автоматизований через використання системи BAS ERP, що дозволяє зменшити час на оформлення і обробку первинних документів. Водночас існує потенціал для подальшого спрощення й стандартизації процесів, що включає

уніфікацію форм, зменшення кількості погоджень, впровадження електронного документообігу та інтеграцію з мобільними технологіями для швидкого сканування накладних і актів.

Такі зміни не лише скорочують паперовий обіг, а й підвищують прозорість операцій, полегшують контроль, знижують ризик втрати або фальсифікації документів. Впровадження електронних підписів і систем зберігання даних на хмарних платформах робить документообіг більш гнучким і доступним для аналізу в режимі реального часу, що особливо актуально для великого підприємства із складною логістикою.

Щодо методів оцінки запасів, ПрАТ «Лантманнен Акса» застосовує метод середньозваженої собівартості, що є виправданим в умовах частих поставок і значної кількості номенклатурних позицій. Однак існує можливість впровадження альтернативних методів, таких як FIFO (First In, First Out) та ЛТ (Just-In-Time), які можуть підвищити точність обліку та ефективність управління запасами.

Метод FIFO дозволяє списувати запаси у порядку їх надходження, що особливо важливо для продукції з обмеженим строком придатності, як у харчовій промисловості. Це сприяє мінімізації ризику морального старіння запасів і покращує відповідність собівартості актуальним ринковим умовам. Впровадження FIFO може вимагати додаткової аналітичної деталізації, проте підвищує достовірність звітності та знижує можливості маніпуляцій з обліковою вартістю.

Концепція ЛТ орієнтована на мінімізацію запасів шляхом їх своєчасного постачання відповідно до виробничого попиту. Впровадження ЛТ дозволяє суттєво скоротити витрати на зберігання, підвищити оборотність запасів і оптимізувати грошові потоки. Для ПрАТ «Лантманнен Акса» це означає необхідність побудови гнучкої логістичної мережі, тісної взаємодії з постачальниками та високого рівня прогнозування.

Інтеграція цих методів у існуючу систему обліку та управління виробничими запасами потребує ретельного планування, адаптації інформаційних систем і навчання персоналу. Проте їх застосування дозволить підвищити конкурентоспроможність підприємства, знизити операційні ризики та поліпшити фінансові результати.

Підвищення ефективності економічного аналізу виробничих запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса» вимагає комплексного підходу, який поєднує застосування сучасних аналітичних методів із систематичним збором і обробкою інформації. Економічний аналіз запасів стає не лише інструментом ретроспективного контролю, а й засобом прогнозування, оптимізації витрат і прийняття управлінських рішень. Впровадження аналітичних моделей дозволяє оцінювати не тільки загальний рівень запасів, а й їхню структуру, швидкість обороту, собівартість, а також вплив на фінансові показники підприємства.

Одним із важливих напрямів є застосування економіко-математичних методів аналізу, які включають регресійний аналіз, кореляційні моделі, методи оптимізації та прогнозування. Використання таких підходів дозволяє глибше зрозуміти залежності між обсягами запасів, виробничими потужностями, ринковим попитом і фінансовими результатами. Наприклад, за допомогою регресійних моделей можна визначити оптимальний обсяг запасів, який мінімізує загальні витрати, враховуючи ризики дефіциту та перевищення залишків.

Розробка системи ключових показників ефективності (КПІ) у сфері запасів є невід'ємною частиною сучасного управлінського аналізу. КПІ дозволяють регулярно моніторити стан запасів, оцінювати виконання планових завдань і вчасно виявляти відхилення. Для ПрАТ «Лантманнен Акса» такими показниками можуть бути оборотність запасів, середній строк зберігання, рівень використання запасів, відсоток списання з причин псування або морального старіння, а також точність прогнозування потреб у матеріалах.

Впровадження КРІ супроводжується формуванням внутрішньої звітності, яка в інтерактивній формі відображає динаміку ключових параметрів. Це сприяє підвищенню прозорості процесів, створює умови для мотивації персоналу через встановлення конкретних цілей і контролю їх досягнення. Важливим є також визначення відповідальних осіб за кожен показник, що підсилює відповідальність та стимулює до покращення результатів.

Удосконалення організації аудиту виробничих запасів на ПрАТ «Лантманнен Акса» є важливою складовою підвищення загальної ефективності системи управління матеріальними ресурсами. З огляду на значний обсяг та різноманітність запасів, що обліковуються, необхідно впроваджувати системний ризик-орієнтований підхід до аудиторських перевірок, який дозволяє концентрувати увагу на найбільш вразливих ділянках обліку та максимізувати ефективність перевірок.

Планування аудиту повинно базуватися на детальному аналізі ризиків, пов'язаних із накопиченням, зберіганням та списанням запасів. Це передбачає регулярний моніторинг показників оборотності, строків зберігання, частоти виявлення невідповідностей у процесі внутрішніх перевірок. Для ПрАТ «Лантманнен Акса» доцільним є створення спеціалізованих аудиторських чек-листів, що враховують специфіку харчового виробництва, нормативні вимоги та особливості застосовуваних методів оцінки запасів.

Підвищення ефективності внутрішнього контролю передбачає посилення ролі внутрішніх аудитів і регулярне проведення тематичних перевірок із залученням фахівців бухгалтерської, виробничої та логістичної служб. Важливою є координація між підрозділами для обміну інформацією про проблемні ділянки, узгодження стандартів обліку та контроль за виконанням рекомендацій. Така взаємодія створює умови для превентивного виявлення ризиків і своєчасного реагування на відхилення.

Окремою складовою підвищення ефективності контролю є впровадження системи навчання та підвищення кваліфікації персоналу, що займається обліком і аудитом запасів. Зміни в нормативній базі, вдосконалення інформаційних технологій та розвиток управлінських методик потребують регулярного оновлення знань і навичок. ПрАТ «Лантманнен Акса» має розроблені програми професійного розвитку, які включають внутрішні тренінги, участь у семінарах і консультації з зовнішніми експертами.

Застосування ризик-орієнтованого підходу у внутрішньому аудиті дозволяє оптимізувати витрати часу і ресурсів, зосередити зусилля на найважливіших аспектах та покращити якість звітності. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям у сфері аудиту та сприяє формуванню прозорої системи управління ризиками, що позитивно впливає на фінансову стабільність підприємства.

Для узагальнення заходів, спрямованих на вдосконалення організації аудиту та внутрішнього контролю наведено табл.3.9.

Таблиця 3.9

Заходи, спрямовані на вдосконалення організації аудиту та внутрішнього контролю

Заходи	Очікуваний ефект
Впровадження ризик-орієнтованого аудиту	Зниження ймовірності пропуску важливих порушень
Розробка аудиторських чек-листів	Підвищення якості та системності перевірок
Регулярні внутрішні тематичні аудити	Своєчасне виявлення та усунення недоліків
Координація між службами	Поліпшення обміну інформацією та узгодження процедур
Програми навчання і підвищення кваліфікації	Підвищення професійного рівня персоналу

Таким чином, удосконалення аудиту і внутрішнього контролю є критично важливими для забезпечення достовірності обліку запасів, запобігання фінансовим втратам і підтримки стійкості виробничих процесів.

Проведений аналіз та розробка рекомендацій щодо вдосконалення обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів ПрАТ «Лантманнен Акса» свідчать про необхідність системного підходу до модернізації цих процесів. Впровадження автоматизації, оптимізація документообігу та застосування сучасних методів оцінки запасів створюють основу для підвищення точності й оперативності облікової інформації. Розробка системи ключових показників та використання економіко-математичних моделей дозволяють ефективно контролювати рух запасів, прогнозувати потреби і мінімізувати витрати. Удосконалення організації аудиту та застосування ризик-орієнтованого підходу сприяють виявленню та своєчасному усуненню помилок, підвищуючи рівень внутрішнього контролю. Запропоновані заходи сприятимуть покращенню управління виробничими запасами, що в цілому підвищить фінансову стійкість підприємства та його конкурентоспроможність на ринку.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження системи обліку, аналізу та аудиту виробничих запасів на прикладі ПрАТ «Лантманнен Акса» було встановлено ключову роль цих процесів у забезпеченні ефективності виробничої діяльності та фінансової стабільності підприємства. Виробничі запаси виступають не лише матеріальною основою безперервного виробництва, а й важливим елементом управління оборотними активами, що впливає на формування собівартості продукції, ліквідність та рентабельність.

Економічна сутність виробничих запасів проявляється у їх функції забезпечення виробничих циклів сировиною, матеріалами, комплектуючими та іншими ресурсами. Проведений аналіз видів і складу запасів підтвердив, що на підприємстві існує чітка класифікація матеріальних ресурсів за функціональним призначенням, що сприяє оптимальному плануванню і контролю їх використання. Визначено, що найбільша частина запасів представлена сировиною та основними матеріалами, що відповідає профілю діяльності харчового підприємства.

Облік запасів організовано відповідно до нормативних вимог НП(С)БО 9 «Запаси», що гарантує достовірність і повноту інформації. Використання сучасної автоматизованої системи BAS ERP дозволяє здійснювати наскрізний контроль за рухом запасів, впроваджувати партійний облік, здійснювати регулярні інвентаризації та своєчасно реагувати на виявлені відхилення. Процедури документування, списання та інвентаризації запасів організовані на належному рівні, що забезпечує відповідність фактичних даних обліку та фінансової звітності.

Аналіз ефективності використання запасів виявив позитивні тенденції у підвищенні оборотності матеріальних ресурсів, скороченні періоду їх зберігання та зростанні прибутковості підприємства. Зростання коефіцієнта оборотності та зменшення періоду обороту свідчать про покращення

управління запасами, що забезпечує зниження витрат на їх утримання і підвищення ліквідності. Водночас було виявлено певні ризики, пов'язані з нарощуванням залишків, які потребують постійного контролю для запобігання надмірному заморожуванню капіталу та моральному старінню матеріалів.

Огляд організації аудиту виробничих запасів показав, що аудиторські процедури в межах підприємства відповідають сучасним вимогам. Ризик-орієнтований підхід до аудиту дозволяє ефективно розподіляти ресурси, концентрувати увагу на найбільш вразливих сферах обліку та виявляти типові помилки, такі як невідповідність даних обліку фактичним залишкам, неправильне застосування методів оцінки, неузгодженість класифікації запасів. Запропоновані заходи щодо підвищення якості внутрішнього контролю, у тому числі впровадження системи чек-листів, регулярних тематичних перевірок та навчання персоналу, сприяють зниженню ризиків викривлення інформації.

Важливою складовою є вдосконалення обліку та аналізу запасів, що базується на впровадженні сучасних інформаційних технологій, автоматизації документообігу та використанні сучасних методів оцінки, таких як FIFO і JIT. Ці підходи дозволяють оптимізувати обсяг запасів, покращити якість облікової інформації і зробити управлінські рішення більш оперативними та обґрунтованими. Розробка системи ключових показників ефективності (KPI) та використання економіко-математичних моделей створюють основу для якісного прогнозування, аналізу і контролю за запасами.

На основі проведеного дослідження розроблено рекомендації щодо впровадження комплексної моделі управління запасами, яка включає встановлення нормативних рівнів, планування закупівель, моніторинг оборотності та ризиків, а також систематичний аудит. Запропоновано підвищити координацію між бухгалтерською службою, виробництвом та

складськими підрозділами, що посилять якість внутрішнього контролю і знизить рівень помилок.

Отже, реалізація цих рекомендацій дозволить ПрАТ «Лантманнен Акса» підвищити ефективність управління виробничими запасами, знизити витрати, підвищити якість фінансової звітності та зміцнити свої позиції на ринку. Це створить надійну основу для стабільного розвитку підприємства в умовах конкурентного середовища та нестабільності зовнішніх факторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамчук М.Ю., Гуменна Ю.Г., Тютюник І.В., Рубанов П.М. Фінансовий облік: конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2018. 395 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/Finansovyi_oblik.pdf (дата звернення 17.05.2025).
2. Андрусенко Б.В. Облік виробничих запасів та напрями його удосконалення на ТОВ «Інтерпайп НІКО ТЬЮБ». Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 132 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/5374> (дата звернення 25.02.2025).
3. Базецька Г.І. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. Х.: ХНАМГ, 2012. 292 с. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/27132/1/Фінанси%20підприємства%20посібник.pdf> (дата звернення 15.03.2025).
4. Балашук Д.М. Значення обліку виробничих запасів в управлінні підприємством. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/25184b49-4fcc-477c-99f7-bab450b151a9/content> (дата звернення 25.02.2025).
5. Биченко М.В. Формування ефективної рекламної кампанії підприємства на ринку кисломолочних продуктів на основі ТОВ «Молочна компанія «Галичина». Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2022. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/102dd300-aab9-41f7-99de-5aea18e989a9/content> (дата звернення 25.02.2025).
6. Будник Ю.С. Облік і аналіз виробничих запасів. Сумський державний університет, 2020. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79586/1/Budnik_Bachelous_paper.pdf (дата звернення 25.02.2025).

7. Будько О.В. Конспект лекцій з дисципліни «Бухгалтерський облік» для студентів за напрямом підготовки 6.030509 «Облік і аудит» (Частина II). Кам'янське: ДДТУ, 2016. 102 с. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl49.pdf> (дата звернення 25.02.2025).

8. Верба Р.І. Облік і аналіз виробничих запасів: вітчизняний і зарубіжний досвід. Тернопільський національний економічний університет, 2018. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32707/1/Verba_OPDm_21.pdf (дата звернення 25.02.2025).

9. Гужавіна І.В. Особливості обліку запасів на торговельних підприємствах. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/92.pdf (дата звернення 17.05.2025).

10. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 392 с. URL: <https://library.nusta.edu.ua/depository/Оцифровані%20документи/ОБЛІК%20ВІДІВ%20ЕКОНОМІЧНОЇ%20ДІЯЛЬНОСТІ.pdf> (дата звернення 17.04.2025).

11. Дейнека Л. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: наук.-допом. бібліогр. покажч. Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та упр., Бібліотека. Луцьк, 2017. 34 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/12302/1/Accounting_vd.pdf (дата звернення 17.04.2025).

12. Довбуш А.В. Особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу в Україні. *Інноваційна економіка* №5-6, 2020 (84). С. 162-167. URL: <https://inneco.org/index.php/innecoen/article/viewFile/665/734> (дата звернення 17.04.2025).

13. Довгопол Н.В., Полозова Т.В., Радченко М.О. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051

Економіка. Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Bukh.-oblik.-Dovhopol-2021.pdf

(дата звернення 17.04.2025).

14. Задорожний З.В. Облік у сфері послуг (у схемах і таблицях): навч. посіб. 2-ге видання. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 156 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5800/1/Oblik_u_sferi_poslug-2015.pdf (дата звернення 17.04.2025).

15. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21 грудня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 29.05.2025).

16. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 25.02.2025).

17. Запаси на підприємстві. Облік вибуття запасів. Податки & Бухоблік, № 67, серпень, 2014. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2014/august/issue-67/article-1342.html?srsltid=AfmBOooxwGcXTfUftAYzT6Goz7y4gTSD7GaWUDUnlGEDkjo8SOz2thb8> (дата звернення 25.02.2025).

18. Запаси на підприємстві. Облік надходження запасів на підприємство. Податки & Бухоблік, № 67, серпень, 2014. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2014/august/issue-67/article-1339.html?srsltid=AfmBOork7NWB6ALvOSCAG84cdp3pIbGdCGg4oESRw9wYG0AEaPXv4We> (дата звернення 25.02.2025).

19. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 25.02.2025).

20. Коваленко І.М. Облік виробничих запасів за вимогами міжнародної стандартизації. *Вісник СНТ ННІ Бізнесу і менеджменту*

ХНТУСГ. Випуск 1, 2020. URL:
https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/6625/1/Вісник_СНТ_ННІБМ_ХНТУСГ_2020_1%20%281%29-16-20.pdf (дата звернення 25.02.2025).

21. Колумбет О.П., Малиневська Д.П. Особливості обліку руху товарів на підприємствах оптової торгівлі. *Молодий вчений*, №1, 2018. С. 905–908. URL:
<https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/download/5478/5364/> (дата звернення 17.05.2025).

22. Кононенко В.А. Облік виробничих запасів на сільськогосподарських підприємствах: проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка і суспільство*. Випуск №4, 2016. URL:
https://economyandsociety.in.ua/journals/4_ukr/55.pdf (дата звернення 25.02.2025).

23. Корягін М.В. Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства: теоретико-методологічні концепції: монографія. Львів: ЛКА, 2012. 389 с. URL:
https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Docs/Bukhgalterskii_oblik_u_sistemi_upravlinnja.pdf (дата звернення 17.05.2025).

24. Косяк А.П. Бухгалтерський облік II: навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2020. 326 с. URL:
<https://core.ac.uk/download/pdf/287725638.pdf> (дата звернення 17.04.2025).

25. Левченко З.М. Організація бухгалтерського обліку виробничих запасів аграрного підприємства. *Економіка і суспільство*. Випуск №3, 2016. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/88.pdf (дата звернення 25.02.2025).

26. Мазаракі А.А. Оптова торгівля в Україні: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 208 с. URL:
<https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/6b7971db8f52ec0ad2a2f97583533a77.pdf> (дата звернення 17.05.2025).

27. Мазур Н.А. Економіка торговельного підприємства: навч. посібник. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 192 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/3444/Ekonomika-torhovelnoho-pidpryemstva.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 17.05.2025).

28. Малярова С.В. Організація обліку виробничих запасів: сучасний стан та напрями вдосконалення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 17. Частина 2. 2016. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_17/2/40.pdf (дата звернення 25.02.2025).

29. Миколенко О.П. Бухгалтерський облік: навч. посіб. для студентів ВНЗ у 2-х ч. Нар. укр. акад. – 2-е вид. перероб. та доп. Харків: Вид-во НУА, 2017. Ч. 1. 308 с. URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/1923/1/Миколенко%20О.%20П.%20Бухоблік-Ч.1-26.12.2017.pdf> (дата звернення 17.04.2025).

30. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення 29.05.2025).

31. МСА. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf (дата звернення 29.05.2025).

32. Наказ Міністерства фінансів «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014 № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 29.05.2025).

33. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення 25.02.2025).

34. Національний стандарт № 1 «Загальні вимоги до проведення аудиту». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/2739874> (дата звернення 29.05.2025).
35. Облік товарів і тари на торговельних підприємствах. URL: <http://nkkep.com/wp-content/uploads/2021/10/PTBD-31-Buh-oblik-But-19.10.21.pdf> (дата звернення 17.05.2025).
36. Одношевна О.О. Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 6, частина 2, 2016. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/38.pdf (дата звернення 25.02.2025).
37. Олініченко К.С. Управління товарними запасами підприємств роздрібної торгівлі: монографія. Харків, 2017. 211 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/21815/1/Mon_tovarni_zapasy_17.pdf (дата звернення 17.05.2025).
38. Організація зберігання та підготовки товарі до продажу. Розміщення та викладки товарів у торговельному залі. URL: <http://nkkep.com/wp-content/uploads/2020/03/20.03.DotsenkoPTBD-21-OTTP-1.pdf> (дата звернення 17.05.2025).
39. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 25.02.2025).
40. НП(С)БО 15 «Дохід». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 25.02.2025).
41. НП(С)БО 16 «Витрати». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення 25.02.2025).
42. НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text> (дата звернення 25.02.2025).
43. НП(С)БО 7 «Основні засоби». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення 25.02.2025).

44. НП(С)БО 9 «Запаси». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення 25.02.2025).
45. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 25.02.2025).
46. Подмешальська Ю.В. Облік виробничих запасів. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*, 2018. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/71.pdf (дата звернення 25.02.2025).
47. Фінансова звітність ПрАТ «Лантманнен Акса». URL: <https://clarity-project.info/edr/00378537> (дата звернення 25.02.2025).
48. Хоменко Н.В., Карпенко О.В., Верига Ю.А. Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності: Монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 153 с. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/367/1/Карпенко%20О.В.%20Монограф_я%20248_400..pdf (дата звернення 17.05.2025).
49. Чернікова І.Б., Дергільова Г.С., Нестеренко І.В. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: посібник. Х.: «Видавництво «Форт»», 2015. 200 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10383/1/Chernikova_NP_Accounting_obl_k_2015.pdf (дата звернення 17.04.2025).
50. Чорний Д.О. Облік виробничих запасів в системі оподаткування. Харків: ХНАДУ, 2023. 94 с. URL: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/items/fc6a49e4-a2f0-42a0-adfd-b39214facd2a> (дата звернення 25.02.2025).
51. Шот А. Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: Конспект лекцій. Львівський національний університет ім. Івана Франка. Львів, 2018. 111 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Shot-Obl-i-opod-za-VED.pdf> (дата звернення 17.04.2025).

52. Щербатюк А. Облік виробничих запасів. Тернопільський національний економічний університет, 2017. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/25881/1/Щербатюк%20А.%20ОПД-41.pdf> (дата звернення 25.02.2025).

53. Якубішин О. Шляхи удосконалення організації обліку товарних запасів дистриб'юторських компаній. *Наукові записки ТНТУ*, 2024. С. 128–129. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/45288/2/RSESGEP_2024_Yakubishyn_O-Ways_to_improve_the_128-129.pdf (дата звернення 17.05.2025).

ДОДАТКИ

Фінансова звітність за 2024 рік

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЛАНТМАННЕН АКСА"
КИЇВСЬКА ОБЛ., М. БОРИСПІЛЬ, ВУЛ. ПРИВОКЗАЛЬНА, БУД. 3
(ПРАТ "ЛАНТМАННЕН АКСА")

Код за ЄДРПОУ: [00378537](#)

Дата звіту	28.03.2025
Період	2024 рік, 12 міс
Бухгалтер	Мельничук Тетяна Володимирівна
КАТОТТГ	UA32040010010093209
Кількість працівників	215

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 129.00	2 096.00
первісна вартість	1001	5 453.00	5 754.00
накопичена амортизація	1002	-3 324.00	3 658.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 141.00	8 881.00
Основні засоби	1010	118 023.00	125 223.00
первісна вартість	1011	242 030.00	267 700.00
знос	1012	-124 007.00	-142 477.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	174.00	174.00
Відстрочені податкові активи	1045	2 815.00	2 631.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	125 282.00	139 005.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	61 858.00	89 437.00
Виробничі запаси	1101	0.00	
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва оядка	Код оядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	171 020.00	197 862.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5 112.00	6 706.00
з бюджетом	1135	6 701.00	15 923.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	38.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	16.00	58.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	29 152.00	22 391.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	0.00	
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші оборотні активи	1190	649.00	25.00
Усього за розділом II	1195	274 508.00	332 402.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	399 790.00	471 407.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	63 262.00	63 262.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	6 624.00	6 624.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	95 313.00	119 893.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	165 199.00	189 779.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	93 066.00	12 503.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	93 066.00	12 503.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	45 000.00	143 005.00
Векселі видані	1605	0.00	

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	868 570.00	702 562.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	618 270.00	521 170.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	250 300.00	181 392.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	6 385.00	6 719.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	42 207.00	30 803.00
Витрати на збут	2150	148 851.00	127 100.00
Інші операційні витрати	2180	7 679.00	4 684.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	57 948.00	25 524.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240	4 633.00	0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	24 910.00	21 567.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	5 488.00	7 291.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	32 183.00	

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
збиток	2295		3 334.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-7 603.00	-1 306.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	24 580.00	
збиток	2355		4 640.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	24 580.00	-4 640.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	480 481.00	409 549.00
Витрати на оплату праці	2505	131 978.00	107 498.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	24 483.00	20 503.00
Амортизація	2515	23 478.00	20 954.00
Інші операційні витрати	2520	109 313.00	86 642.00
Разом	2550	769 733.00	645 146.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Фінансова звітність за 2023 рік

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЛАНТМАННЕН АКСА"
КИЇВСЬКА ОБЛ., М. БОРИСПІЛЬ, ВУЛ. ПРИВОКЗАЛЬНА, БУД. 3
(ПРАТ "ЛАНТМАННЕН АКСА")

Код за ЄДРПОУ: [00378537](#)

Дата звіту	24.09.2024
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	Мельничук Тетяна Володимирівна
КАТОТТГ	UA32040010010093209
Кількість працівників	210

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	3 034.00	2 129.00
первісна вартість	1001	12 394.00	5 453.00
накопичена амортизація	1002	-9 360.00	-3 324.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 605.00	2 608.00
Основні засоби	1010	104 100.00	118 023.00
первісна вартість	1011	209 168.00	242 030.00
знос	1012	-105 068.00	-124 007.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	174.00
Відстрочені податкові активи	1045	2 915.00	2 815.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	119 654.00	125 749.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	86 174.00	61 860.00
Виробничі запаси	1101	0.00	
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	115 336.00	171 020.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5 184.00	5 112.00
з бюджетом	1135	5 537.00	6 701.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17.00	16.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	43 568.00	29 152.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	0.00	
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші оборотні активи	1190	1 476.00	649.00
Усього за розділом II	1195	257 292.00	274 510.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	376 946.00	400 259.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	63 262.00	63 262.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	6 470.00	6 624.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	100 586.00	95 805.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	170 318.00	165 691.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	86 934.00	93 066.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	86 934.00	93 066.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	39 744.00	45 000.00
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	702 562.00	561 331.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	521 170.00	410 911.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	181 392.00	150 420.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	6 719.00	24 202.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	30 797.00	26 432.00
Витрати на збут	2150	127 093.00	97 677.00
Інші операційні витрати	2180	4 684.00	4 195.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	25 537.00	46 318.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші доходи	2240		28.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	21 567.00	29 890.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	7 291.00	11 750.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		4 706.00
збиток	2295	3 321.00	

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 306.00	-2 475.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		2 231.00
збиток	2355	4 627.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-4 627.00	2 231.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	409 549.00	319 097.00
Витрати на оплату праці	2505	107 498.00	92 338.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 503.00	19 201.00
Амортизація	2515	20 954.00	21 599.00
Інші операційні витрати	2520	86 629.00	61 245.00
Разом	2550	645 133.00	513 480.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Находження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	730 419.00	654 216.00
Цільового фінансування	3010	1 582.00	709.00
Находження від отримання субсидій, дотацій	3011		0.00
Находження авансів від покупців і замовників	3015	67 608.00	53 220.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від повернення авансів	3020	3 039.00	1 091.00
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025		0.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		0.00
Надходження від операційної оренди	3040		0.00
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		0.00
Надходження від страхових премій	3050		0.00
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		0.00
Інші надходження	3095	1 673.00	2 919.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	578 251.00	461 507.00
Праці	3105	84 262.00	72 042.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	19 871.00	18 312.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	30 305.00	35 485.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	1 503.00	3 024.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	7 919.00	14 502.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	20 883.00	17 959.00
Витрачання на оплату авансів	3135	75 268.00	94 512.00
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		55.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		0.00
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		0.00
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		0.00
Інші витрачання	3190	3 738.00	1 681.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	12 626.00	28 561.00

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		0.00
необоротних активів	3205	411.00	247.00
Надходження від отриманих: відсотків	3215		0.00
дивідендів	3220		0.00
Надходження від деривативів	3225		0.00
Надходження від погашення позик	3230		0.00
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		0.00
Інші надходження	3250		0.00
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
необоротних активів	3260	18 869.00	15 836.00
Виплати за деривативами	3270		0.00
Витрачання на надання позик	3275		0.00
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280		0.00
Інші платежі	3290		0.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-18 458.00	-15 589.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Власного капіталу	3300		0.00
Отримання позик	3305	32 009.00	54 823.00
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		0.00
Інші надходження	3340	52.00	261.00
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345		0.00
Погашення позик	3350	26 753.00	32 529.00
Сплату дивідендів	3355		0.00
Витрачання на сплату відсотків	3360	8 602.00	4 135.00
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370		0.00
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375		0.00
Інші платежі	3390	6 651.00	5 333.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-9 945.00	13 087.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-15 777.00	26 059.00
Залишок коштів на початок року	3405	43 568.00	8 146.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	1 361.00	9 363.00
Залишок коштів на кінець року	3415	29 152.00	43 568.00